

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἐννέκτος

20 Ἀπριλίου 1880

Σφραγίς τῆς

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΧΙΩΝ ΕΝ ΣΥΡΙΑ

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Τριπολ. Ἀμπελά].

Ἀφορμὴν εἰς μακρὸν λόγον παρέχει ἡ σφραγὶς αὐτή. Ἐν μὲν τῷ μέσῳ κεῖται ἡ μυθευομένη Σφίγξ, κρατοῦσα κύλινδρον (α) — roulean — καὶ, ἀμέσως ὑπ' αὐτήν, κλάδος ἀμπέλου μετὰ σταφυλῆς (β), κύκλῳ δὲ περιγεγραμμένα τὰ: Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Χίων ἐν Συρίᾳ.

Ἡ σφραγίς αὕτη, ἐν Ἐριουπόλει Σύρου κατὰ τὸ ἔτος 1827 ἐξεργασθεῖσα ἀπὸ φιλέλληνα Γερ-

(α). Ἐν τῷ κυλίνδρῳ ὑπῆρχον (ὡς καλῶς ἐνθυμούμαι) μικροὶ γράμματιν ἐγγεγραμμένα, καὶ μόνον δι' ὠπλιμένου ὀφθαλμοῦ διακρινόμενα, τὰ: Ὁ μ ἦ ρ ο υ Χ ἰ ω ν, εἰς ἀνάμνησιν τῆς τε περὶ Ὁ μ ἦ ρ ο υ ἀ μ ρ ι α β ῆ τ ῆ σ ε ω ς τ ῶ ν Χ ἰ ω ν κατὰ τὸν Στραβῶνα (Βιβλ. ΙΔ', Μέρ. Γ', σελ. 21, κατὰ τὴν ἔκδοσιν Κοραῆ), καὶ τῆς εἰς Χίαν νομίματα ἐγχαράξασθαι τὰ Ὁ μ ἦ ρ ο υ κατὰ τὸν Πολυδεύκην (ΣΤ', σελ. 381, ἔκδοσις Γ. Βεγκιέρου).

(β). Σύμβολον τοῦτο τοῦ ἔκ τῆς Ἀ ρ ι ο υ σ ῆ α ς χ ῳ ρ α ς παραγμένου ἱεραϊκοῦ οἴνου. Ἡ χώρα αὕτη δι' οἴλου σχεδὸν τοῦ δυσμικοῦ μέρους τῆς νήσου ἐκτετατομένη κατὰ μήκος ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Φάναϊ ἢ Φαναί, εἰς ἀνάμνησιν τῆς καὶ νεώς Ἀπόλλωνος, καὶ ἄλλος Φοινίκων, μέχρι τῆς (καταντικρὺ τῶν Ψυρῶν) Μελαίῶν πρὸς ἀκρῆς, περιλαμβάνει ἔκτασιν «τριακονσίων ὅσον σταδίων» (τὸ τρίτημόριον σχεδὸν τοῦ ὅλου ἰσθμοῦ τῆς Χίου). Περὶ τοῦ οἴνου τούτου ἔγραψαν πολλοί, Ἕλληνές τε καὶ Ῥωμαῖοι, συγγραφεῖς. Ὁ Στραβῶν τὸν ὀνομάζει ἀριστον τῶν Ἑλλήνων ἢ ἔσθον (ἔκδοσις Κοραῆ, Μέρ. Γ', σελ. 20). Ὁ Πλίνιος ἐπίσης ἀριστῶν (Φυσικ. Ἱστορ. ΙΔ', 7). Ὁ Οἰζυργίλιος, νέκταρ (Ἐκλογ. Ε, 7) καὶ πρωτεύοντα ἄλλων (Γεωργικ. Β, 98). Ὁ Πολυδεύκης, ἀριστῶν (ΣΤ', σελ. 282, ἔκδοσις Γ. Βεγκιέρου), καὶ ἄλλοι, ὧν περιττὴ ἢ περαιτέρω μνηστῆ.

Ἡ ναὸς τοῦ Φαναίου Ἀπόλλωνος, ὅς ἐστιν εἰκόσιαι: ἔκ τε τοῦ γώρου καὶ ἐκ τῶν εἰσὶν σοφομένων ἀ-

μανόν (α), εἰς μάζιον ἀργύρου, ἔχει ἴδιον ἱστορικὸν τὸ ὅποιον, εἰς ἀρχαιοτέρας ἡμέρας ἀνατρέξαντες, ἀφηγοῦμεθα.

Μετὰ τὴν ἀνήκεστον ἐκείνην συμφορὰν τῶν Χίων ἐν ἔτει 1822, ὅσοι διεσφύγον τὴν μάκαιραν τοῦ ἐχθροῦ διεσπάρησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς ἐπανάστατημένης Ἑλλάδος. Τούτων οἱ πλείστοι, εἰς τὴν Πελοπόννησον καταντήσαντες, καὶ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ πατρίου ἰδαφούς ποθοῦντες, ἤρρισαν ἔκτοτε νὰ συνδιασκέπτονται περὶ τοῦτου. Θυμῶντες εἰς τὰς κατὰ θάλασσαν νίκας τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, οἱ ἐν Τριπολιτσᾷ (ἔδρα τότε τῆς κεντρικῆς Διοικήσεως) εὐρισκόμενοι, συνήλθον τῇ 20 Μαΐου 1823, καὶ ἐσυστήσαν Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν ἐκεῖ ἱκανωτέρων συμπολιτῶν, παρασχόντες εἰς τούτους πληρεξουσιότητα, οὐ μόνον νὰ συσῆθωσιν Ἐπιτροπὰς κατὰ τόπους πρὸς συλλογὴν χρηματικῶν συνδρομῶν, ἀλλὰ καὶ «Νὰ κοινοποιήσωσιν εἰς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ Χίους τὸ πατριωτικὸν τοῦτο σχέδιον καὶ «σκοπὸν» καὶ, μέχρι τῆς παρ' ἐκείνων ἀπαντήσεως, «Νὰ ἐνεργῶσιν οἱ παρ' ἡμῶν ἐκλεγθέντες» (β).

Τὴν θερμὴν ταύτην ἐπιθυμίαν τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι Χίων ἐνίσχυε διὰ τῶν συνεχῶν πατριωτικῶν συμβουλῶν του, μάλιστα δὲ διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἀπαντάγου Χίους ἐπιστολῆς του, 20 Ὀκτωβρίου 1823, ὁ ἀθάνατος Ἄ. Κοραῆς.

Μ' ὅλας ὅμως τὰς ἐνεργείας τῆς ἐν Τριπολιτσᾷ Ἐπιτροπῆς, ἀποπειραθείσης μὲν (μετὰ ἑλίγων ἐρείπιων, ὑπῆρχε, κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους χρόνους, μεγαλοπρεπῆς. — Ἐκ τῶν ἀνωθι μνημονευθέντων συγγραμμάτων οἱ μὲν ὀνομάζουσι τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον οἶνον Ἀ ρ ι ο υ σ ῆ α ς ὡς ἐκ τῆς χώρας οἱ δὲ, Φ α ν α ἰ ο υ, ὡς ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου. Τὸ δὲ ἀρχαῖον ὄνομα, Φ ἄ ν α ἰ ἢ Φ ἄ ν α ἰ, σφίεται καὶ σήμερον, οὐδετέρως ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐκφερόμενον: τὰ Φ α ν α ἰ.

(α) Οὗτος ἦτο ὁ Κ ἄ ρ ο λ ὸ ς Χ ἄ ρ τ μ α ν, Πρῶτος, ἀνὴρ παιδείας οὐκ ἀμείρους ἔμπειρος εἰς χηρδικὰς ἀκυσίας καὶ ἐπιτηδείατος εἰς χρωστικοὺς ἐργασίας. Καθ' ἄλλον τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος διέμεινον ἐν Ἐριουπόλει Σύρου, πρὸ πάντων ἀγαπώμενος. Διακαὴ πόθον εἶχε νὰ ἴδῃ ἐλευθέρως τὰς Ἀθήνας, καὶ νὰ κατοιχήσῃ διαρκῶς εἰς αὐτάς. Τὸν πόθον τοῦ τούτου ἐπραγματοποίησε μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος καὶ ἔλθων κατώκησεν ἐνταῦθα, ὅπου καὶ ἐτελεύτησε περὶ τὸ 1837 ἔτος. Τὰ ὀλίγα ταῦτα σημεία ὡς κατὰ χρέος, εἰς μνημόσυνον τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας.

(β) Βλ. ἀρ. 83 καὶ 84 τῆς ἐν Ἰσθμῷ ἐκδομένης ἐφημερίδος τῆς Διοικήσεως Ὁ φίλος τοῦ νόμου.

νιαυτόν περίπου από της συστάσεώς της), αποτυχούσης δὲ νὰ συνομολογήσῃ ἐξωτερικὸν δάνειον πρὸς τὸν σκόπον, τὸ ἔργον δὲν προώδυσεν· ἀλλ' ὁ ζῆλος δὲν ἐμαράνθη. Προεδροκᾶτο καιρὸς ἀρμοδιώτερος· καὶ τοιοῦτος ἐκρίθη, ὅτε ἐδημοσιεύθη ἡ μεταξὺ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος συμμαχιασῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων—Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας—συνομολογηθεῖσα τῇ 24 Ἰουνίου (6 Ἰουλίου) 1827 συνθήκη, διὰ τῆς ὁποίας (ἐν τῷ Α' ἀρθρῷ) ὠρίζετο, ὅτι: αἱ Δυνάμεις θέλουσι ζητήσαι καὶ ἀπὸ τὰ δύο διαμαχομένα μέρη ἀμείσον ἀνακωχὴν, ὡς προομιλοποιητικὴν ἀναπόφευκτον συμφωνίαν διὰ τὴν ἠναρξίαν ὁποιασδήποτε διαπραγματεύσεως. Εἰς ἐκτελέσειν τῶν αὐτῶν διὰ τῆς συνθήκης ὁρισθέντων, οἱ ναύαρχοι—ὁ τῆς Ἀγγλίας E. Codrington καὶ ὁ τῆς Γαλλίας H. Derigny—ἀπεκύθησαν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἐγγράφον 18[30 Ἀυγούστου 1827, καὶ ἀπέτησαν, καθ' ἃς εἶχον παρὰ τῶν Κυβερνήσεών των διαταγὰς καὶ ὀδηγίας, ἀμείσον ἀπάντησιν περὶ τοῦ ἂν ἡ Ἑλλάς στέργει τὸν ὄρον τῆς ἀνακωχῆς. Πρὸς ταύτην τῶν συμμάχων τὴν ἀπόφασιν ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπάντησε τῇ 21 Ἀυγούστου (2 Σεπτεμβρίου) 1827 καταφατικῶς. (βλ. τὴν μὲν συνθήκην ἐν τῇ ἐμῇ συλλογῇ τῶν κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, Τόμ. ΙΑ', σελ. 716—728· τὴν δὲ πράξιν περὶ τῆς ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος παραδογῆς τῆς ἀνακωχῆς, ἐν τῷ Τόμ. Γ', σελ. 19—28.).

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὰ πολυπληθέστερον μέρος τῶν ἐν Σύρῳ κατοίκων ἀπετέλουν Χίοι. Οὗτοι, αἷα δημοσιευθείσης τῆς συνθήκης, συνῆλθον· καὶ, σπουδαίως συνδιασκεψάμενοι, ἔκριναν ὅτι ἐπιείγασα ἦτο ἀνάγκη νὰ εὐρεθῇ ἡ Χίος εἰς ἐμπόλειον πρὸς τὴν Τουρκίαν θέσιν, πρὶν ἢ ἡ Πύλη ὑποχρεωθῇ ὑπὸ τῶν συμμάχων Δυνάμεων νὰ ὑποκύβῃ εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ ὄρου τῆς ἀνακωχῆς, κατὰ τὴν συνθήκην. Ἀναμετραυόμενοι δὲ ὅτι ὑπῆρχεν ἔτι πρὸς τοῦτο καιρὸς, (ἅτε ὄντος ἐκ τῶν προτέρων γνωστοῦ τοῦ ἀκάμπτου τῆς Πύλης, εἰθισμένης ἀείποτε νὰ ἐξαγοράζῃ τὸν χρόνον διὰ περιστροφῶν), ἔθεσαν τὰς βάσεις περὶ τε τῶν μέσων καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, καὶ κατέστησαν τριμελῆ Ἐπιτροπὴν, ἐκ τῶν κυρίων Κωνσταντίνου Λουτράρη, Δημητρίου Γαλάττη καὶ Νικολάου Σιδερικουδά συγκειμένην, χορηγήσαντες αὐτῇ τὴν πληρεξουσιότητα: νὰ συλλέξῃ παρ' ἀπάντων τῶν Χίων προαιρετικὰς χρηματικὰς συνεισφορὰς, θεωρουμένας ὡς δάνειον ἐπὶ ὑπόθηκῃ τοῦ χιακοῦ ἐδάφους, ἀπαδοτέαν ἐντόκως διπλάσιον μετὰ τὸ αἶσιον πέρασ τῆς ἐκστρατείας—νὰ ζητήσῃ τὴν ἔγκρισιν τῆς Κυβερνήσεως (α')—καὶ νὰ οργανίσῃ ἐν γένει τὰ

(α) Τὴν αἴτησιν ἐνέκρινεν ἡ Κυβέρνησις. Τὸ ἀνήκον Διατάγμα, ἐκδοθὲν ἐν Αἴγιῳ τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1827,

τοῦ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν πολέμου. Λυπηρόν, ὅτι ἡ καλῶς ὀργανισμένη ἐκείνη ἐκστρατεία ἀπροσδοκίως ἀπέτυχεν! Οἱ τῆς ἀποτυχίας λόγοι, εἰς ἰδιαιτέραν ἀνήκοντες ἀφήγησιν, δὲν ἔχουσι χώρον ἐνταῦθα.

Εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν τριμελῆ Ἐπιτροπὴν τῶν Χίων ἐν Σύρῳ ἀνήκει ἡ σφραγίς, ἧς ἀνωθι παρετέθη ὁ τύπος.

Τῇ 10 Ἀπριλίου 1880. A. Z. ΜΑΜΟΥΚΑΛ

ΟΙ ΣΗΜΕΡΟΝ ΕΛΛΗΝΕΣ

[Ἐκ τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ Περιηγησεως τοῦ Ἰωσήφ Ρεϊνάλ].

Συνήματα καὶ τόπος: 181 σελ. 225.

Κοινωνικαὶ σχέσεις ἀληθῶς εἰπεῖν δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι καθότι ὁ μὲν ἀνὴρ ἔχων νὰ φροντίξῃ περὶ τε τῶν ἰδίων ὑποθέσεων καὶ τῶν κοινῶν, τὰς ὁποίας θεωρεῖ ὡς ἰδίας, ἀρκεῖται εἰς τὰς ἐν τῇ ἀγορᾷ, τῷ γοημιστικῷ καὶ τῷ κερνεῖω συναθροίσει, ἡ δὲ γυνὴ, θεωρουμένη, ὅπως παρ' ἀρχαίους, ὡς ὄλως δευτέρου πρόσωπον, ζῆ κεκλεισμένη ἐντὸς γυναικωνίτου, κατ' οὐδὲν διαφέροντος τουρκικοῦ χαρμελίου. Ἄλλ' ἄνευ ἀνδρῶν ἀέργων καὶ γυναικῶν δυναμένων νὰ διαθέσωσιν ἐκυτῶν ἐλευθέρως οὔτε αἴθουσα δύναται νὰ ὑπάρξῃ οὔτε συναναστροφῆ.

Ἡ Ἑλλάς στερεῖται καὶ ἀριστοκρατίας, ὅπερ δύναται μὲν νὰ θεωρηθῇ ὡς εὐτύχημα ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν, καθότι τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι μία τῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους, οὐχὶ ὁμως ὡς τοιοῦτο καὶ ὑπὸ κοινωνικὴν, ἀφοῦ ἀδύνατον εἶναι νὰ γεννηθῶσιν ἀληθεῖς καλλιτέχναι, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ ὀρθία σχολὴ ἀριστοκρατικῆς τάξεως. Πολλοὺς εἶδον ἐν Ἀθήναις πλουσίους, οὐδένα ὁμως γαιρόμενον ἐν πλούτῳ τοῦ ἢ μὴ ἐπιθυμοῦντα ν' αὐξήσῃ αὐτόν, ὅσοις δὴποτε καὶ ἀνῆται. Ἄν μετὰ τὴν φροντίδα ταύτην περισσεύῃ καιρὸς, οἱ μὲν φιλόδοξοι πολιτεύονται, οἱ δὲ φρόνιμοι κοιμῶνται. Οἱ τελευταῖοι ὁμως οὔτοι ἀποτελοῦσιν ἐλαχίστην μειονοψηφίαν. Ἄλλ' οὐδὲ πάσις ἀστῶν (bourgeoisie) ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι ἡ ἄλλη τις διάκρισις, οἱ αἱ ἀλλαγῶν, μεταξὺ τῶν κατοί-

ἐδημοσιεύθη διὰ τοῦ ἀριθ. 65 τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος.

- 1. Ἀκριβῆς στατιστικὴ ἠθέλεν ἀποδείξει ὅτι ὁ τόσῳ πολυσύχολος Ἕλληνας κρίνει ἐν τούτοις εὐλόγον νὰ θυσιάζῃ τὸ ἦμισυ τοῦλάχιστον τοῦ βίου του εἰς συγχαρητηρίους ἐπισκέψεις, μνημόσυνα καὶ κηδείας. Σ. Μ.
- 2. Ἐνδέγεται νὰ ᾔται τοῦτο ἀληθές· ἀλλ' ὅπως δὴποτε κἀπως παράδοξος φαίνεται ἡμῖν παρὰ δημοκρατικῷ δημοσιολογῶν ἡ ἀριστοκρατικὴ θεωρία τῆς ἀνάγκης ἐν τῇ κοινωνικῇ ἀνδρῶν ἀέργων καὶ γυναικῶν δυναμένων νὰ διαθέσωσιν ἐκυτῶν ἐλευθέρως. Σ. Μ.

καὶ τοῦ μικροῦ τούτου βασιλείου. Εἰς ἡδὴ παρετήρησαν ὁ Ἄβου, τὸ ἐνστικτὸν πηκισότητος εἶναι οὗ τῶν ἐσχυρῶν παρὰ τῇ φυλῇ ταύτῃ, ὡστε ὁ ἐσχατὸς πῶν κούρεων πῆς ἐρμιαῖος ὅσαυ ὁμιλεῖ μετ' οἰκειότητος πρὸς τὸν διαβαίνοντά ὑπουργὸν, ὁ δὲ αὐτάρχης κατ' οὐδὲν λογίζεσθαι ἀνώτερος τοῦ ὑπρέτου, ὅστις σαμβῶναι τὰ ὑποδύματα αὐτῷ παρασκευαζόμενος συγχρόνως εἰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις. Ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἄλλαις χώραις οἱ μεταξὺ τῶν διαφορῶν τάξεων φραγαὶ ἐκρημίσθησαν δι' ἐπαναστάσεως, ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι οὐταυταῦτα τάξεις ὑπάρχουσιν οὔτε κἀν φραγατακοινωνικά. Οἱ κάτοικοι τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν διηροῦντο εἰς πολίτας καὶ εἰς δούλους, σήμερον δὲ δὲν ὑπάρχουσιν εἰμὴ μόνον πολῖται ἴσοι πρὸς ἀλλήλους ὡς κατὰ τοὺς ὀμηρικοὺς χρόνους. Καὶ ἡ μὲν πολιτικὴ ἰσότης εἶναι πρόσφατος αὐτῶν κατὰκτησις, ἡ δὲ ἐνώπιον τοῦ νόμου ὄλως ἰδανικὴ, ἀφοῦ τὰ πάντα ἀγοράζονται ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' ἡ κοινωνικὴ ἰσότης ὑπῆρξεν ἀείποτε οὐσιῶδες φυλετικὸν γνῶσμα τῶν Ἑλλήνων.

Ὅσα καλοῦμεν ἐν Παισίσις διασκεδασίαι εἶναι σχεδὸν ἄγνωστα ἐν Ἀθήναις. Ἴππους ἔχουσι μόνον οἱ γραμματεῖς τῶν προσεδεῖων καὶ θεάτρον μόνον τὸν γεμῶνα ὑπάρχει. Ταυταῦτα δὲ εἶναι ἡ ἀντιπάθεια καὶ αὐτῶν τῶν πλουσιωτέρων πρὸς πᾶσαν χάριν ἐπιδείξεως δαπάνην, ὡστε αἱ συναναστροφαὶ εἶναι σπανιώταται καὶ ἐτι μᾶλλον τὰ γεύματα καθότι ὁ φύσει ἐγκρατὴς Ἕλληνας ἀδυνατεῖ νὰ μαντεύσῃ ποίαν αἰσθανόμεθα ἡμεῖς εὐχαρίστησιν συνευχωόμενοι μετὰ φίλων. Οὗτος τρώγει πάντοτε οἰκογενειακῶς, καὶ τὴ γεύμαί του περιορίζεται σχεδὸν ἀμεταβλήτως εἰς ὄψαριον, κεφαλὴν ἀρνίου, ὀπώρας τινὰς καὶ κυμβίον πιζνοτάτου καφέ. Μετὰ τὸ συμπόσιον τοῦτο οὐδένοσ ἀλλοῦ δεύεται εἰμὴ προτηρίου ραχίς, ἐφημερίδος καὶ ζωγράφου πολιτικῆς συζητήσεως, ἀτινα εὐρίσκει εἰς τὰ κερνεῖα, ἀναπληροῦντα ἐν Ἑλλάδι τὰς αἰθούσας. Οὐδέις ποτε Ἕλληνας ἐσκεψθῆ μεχρὶ τούτου, οὐδὲ θέλει σκερθῆ ἐπὶ πολὺν εἰσέτι χρόνον, νὰ

- 1. Ἄνευ τῆς ἐλαχίστης προθέσεως πρὸς συγκάλυψιν τῶν ἐλλείψεων τῆς παρ' ἡμῖν ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, πρέπει ἐν τούτοις νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐλάττωμα τῶν ἡμετέρων δικαστῶν εἶναι πολὺ μᾶλλον τὸ νὰ χαρίζονται εἰς τοὺς πτωχοὺς ἢ νὰ πωλῶνται εἰς τοὺς πλουσίους. Σ. Μ.
- 2. Τὸ δὲ θέρος μόνον τέσσαρα. Σ. Μ.
- 3. Τοῦτο θέλει φανῆ ὁπωσοῦν παράδοξον εἰς τοὺς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου χειμῶνος σπανίως καπορθώσαντας νὰ κατακυλιθῶσι πρὸ τῆς πρῶτης. Σ. Μ.
- 4. Ὡς εἰ μὴ ἤρκουν αἱ τόσαι ἀλλαι πιερίται, πατίξει ὁ συγγραφεὺς τοὺς δυστυχεῖς Ἕλληνας καὶ ραχὴν μετὰ τὸ γεῦμα. Σ. Μ.

τρέγγῳς παρ' ἡμῖν εἰς συναναστροφὰς πρὸς καλὴν καὶ ἡδονὴν ὀψήλων σχεδῶν ὅσῳ δυναμένων νὰ χρησιμεύσωσιν αὐτῷ εἰς τὸ βιωτικὸν στάδιον ἢ ὅπως ἐρωτολογήσῃ μετὰ γυναικῶν. Τὸ ἐσπέρας δέχονται μόνον αἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ πρόβου ὑπουργοί, οἱ μὲν περὶ τοὺς διακοσίους ἀμειψοῦσιν, οἱ δὲ πρὸς ἡ τέσσαρας στοιχῶν φίλους φράκου καὶ θεουκῷ διαμολότου γίνεσθαι χροσῆς ἐν Ἑλλάδι μόνον κατὰ τὰς ἐπισήμους τελετάς, σπανιώτατα δὲ βλέπει τις ἐν αἰθούσῃ τέτοιῃ ἢ τὴν γυναῖκα τοῦ οἰκοδεσπότου, ἧτις μένει στρέφουσα τὴν ἡλακίτην ἐμτῷ κοιτῶνι αὐτῆς. Ἄλλῶσθε εἰπεῖν μίαν μόνον γνωρίζω ἐν Ἀθήναις αἰθούσαν ἧς προεδρεύει γυνή. Ἡ ἐργοδοτικὴ ἢ ὄλως δευτερεύουσα θέσις τῆς γυναικὸς ἐν τῷ βίῳ τῶν Ἑλλήνων. Κατὰ τῶν μὲν ἱεροδούλων ἡ ἐκλειψίς συντείνει ἴσως εἰς τὴν σαματικὴν καὶ δικαιοδικὴν εὐεξίαν τῆς φυλῆς, ἡ ἔλλειψις δὲ μαζέταιρων, τῶν ἡδίστων τοῦτοῦ πνεύματος συντρόφων, φαίνεται μοι ἡ κυριώτατη αἰτία τῆς σκαλιότητος, ἧτις καλοῦσθαι ἔτι σήμερον Ἑλλήνα ἡμιβάρβαρον, ἐπὶ τῇ τοῦλάχιστον ὑπερπρόσφρον Ἀνατολίτῃ. Ἐλληνίδες ζῶσι κεκλεισμένοι ἐν τῇ οἰκίᾳ, τὸ δὲ ὄντως περιεργασίαι εἶναι ὅτι οὐδεμίαν δεικνύουσαν ὀρεξίαν χειραφετήσεως πιστεύουσαι καὶ σήμερον, ὡς ἐπὶ ἀημόσθενος, ὅτι μόνος αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ προσορισμὸς εἶναι τὸ οἰκοῦσθαι καὶ τεκνοποιεῖν. Αἱ ἐρωτικαὶ σχέσεις εἶναι ἐν Ἑλλάδι ἐπιτήδεις ἐκρητικαί, ὅσον ἐν Ἰταλίᾳ συνήθειαι. Ἡ κληρονομία Θεοτόκη, ἡ γαρίσσα σαίρη, ἡς διηγήθη ἡμῖν ὁ Ἄβου τὴν ἱστορίαν, ἐξαιροῦσθαι εἰσέτι ἀπάσχολουσιν τὰ πνεύματα τῶν Ἑλλήνων ὡς τερατώδης τις ἐξαιρέσις. Ἡ παιδεία τῶν σήμερον Ἑλλήνων εἶναι στοιχειωδὲς ἀπὸ τῆς οὐδεμίαν αὐτῶν γνωρίζει ἄλλην γλῶσσαν πλὴν τῆς μητρικῆς, καὶ ἐκ τούτου ἀδυνατεῖ νὰ ἀναγνώσῃ μισθιστορήματα. Ἀληθῆς δὲ καὶ ὄντως περιέργος ἡβητὴ ἐπαναστάσις θέλει ἐπεδύσει, ὅταν εἰσαδύσωσιν εἰς τοὺς ἑλληνικὰς γυναικωνίτας τὰ συγγράμματα τοῦ Βαλζάκ καὶ τῆς Γεωργιάς Σάνδης.

- Ὀλίγιστοι ἀπαντῶνται τεχνίται ἐν τῇ κοινότητι.
- 1. Κατὰ μετριόφρονα ἀπαίτησιν τῆς ἐν λόγῳ κυρίας ἀντικατεστήσαμεν τὰ περὶ αὐτῆς δὲ ἀποσωπτικῶν. Σ. Μ.
- 2. Ἡ γυναικεία αἰθὴ ἐπαναστάσις φαίνεται ἡμῖν ὀλίγον ἐπιρροῆς, ἀφοῦ τὰ ἔργα τῆς Σάνδης καὶ τοῦ Βαλζάκ εἶναι ἡδὴ ἀπὸ εἰσοσιπέντα ετίας καὶ ἐν πρώτοτύπῳ καὶ ἐν μεταφράσει γνωστὰ εἰς τὰς κρατουμένας ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς γυναικωνίταις· τῶσθ δὲ ὀλίγην ἐπιρροὴν ἀσκουσιν ἐπὶ τῆς φαντασίας αὐτῶν τὰ βιβλία ταῦτα, ὡστε ἐτύχε πολλὰκις νὰ μὴ ζητηθῶσι δι' ἐπιστολῆς ἐχούσης ὡς ἀκολούθως: Ὁ Στεῖλε με κατ' ἐπιστολῆς.

τίδι ταύτη πῆς πένης, ἐνθα διστάθη ἐν ταύτοις ἡ λατρεία τοῦ καλοῦ. Οἱ σήμερον Ἕλληνας ἀρκοῦνται θαυμάζοντες τὰ ἀρχαία ἀριστουργήματα καὶ ἀναβάλλοντες τὴν δημιουργίαν νέων μετὰ τὴν πραγματοποιήσιν αἰῆς μεγάλης ἰδέας. Καλὸν προσέτι ἐνόμισαν νὰ ἐφαρμόσωσι τὸ παράγγελμα τοῦ Πλάτωνος, ἐξορίσαντες τῆς δημοκρατίας τῶν γραμμάτων πάντας τοὺς ποιητὰς πλὴν τοῦ Ῥήγα¹. Ἡ χωροῦσα εἰς κατὰ κτησιν τῆς μεγάλης Ἑλλάδος στρατιὰ δὲν ἔχει ἀνάγκη, ὡς ἡ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', οὔτε δραματοποιῶν, οὔτε κομμωτῶν οὔτε μαγειρίων, μόνην δὲ προφυλακὴν ἔχει παλυάριθμον σῶμα ἐφημεριδογράφων. Βιβλία ἀπ' ἐναντίας ἐκδίδονται ὀλίγιστα ἐν Ἑλλάδι, οἱ δὲ συγγραφεῖς αὐτῶν εἶναι ἐξ ὀνόματος μᾶλλον ἢ ἐξ ἀναγνώσεως γνωστοί, μὴ ἐξαιρουμένου τοῦ κ. Παπαρήγοπούλου, ὅστις εἶναι ἐν ταῦτοις ἱστοριογράφος πρώτης τάξεως, καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς τοῦ Κοραῆ. Μετὰ λύπης πρέπει νὰ ὁμολογήσω ἐνταῦθα ὅτι ἀναριθμητὸς εἶναι ἡ πληθὺς τῶν ἱατρῶν καὶ δικηγόρων ἕνεκα τῆς φιλασθένου κράσεως καὶ ἐριστικῆς διαθέσεως τῶν Ἑλλήνων². Καθ' ἃ ἐπληροφόρηθη, οἱ ἱατροὶ εἶναι ἐπιστήμονες, οἱ δὲ δικηγόροι εὐγλωττοι καὶ ἀσυνείδητοι, ὡς ἀξιοὶ διάδοχοι τοῦ Δημοσθένους³· ἀλλ' οὔτε τῶν πυρετῶν οὔτε τῶν δικῶν ἡ ἀφθονία ἀρκεῖ ὅπως παρέχη ἄροτον εἰς τοσοῦτον πλῆθος, ὥστε ἀπαντᾶ τις ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀέργους νομομαθεῖς καὶ ἀσκληπιάδας. Ἡ τοιαύτη κατάστασις εἶναι μεστὴ κινδύνων, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀποστεροῦσα βραχιόνων τὴν γεωργίαν καὶ βιομηχανίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ δημιουργοῦσα πολυάριθμον τάξιν, οὐδὲν ἄλλο ἐπιδιώκουσαν εἰμὴ δημοσίας θέσεις ἢ κυβερνήσεων ἀνατροπᾶς. Οἱ τοιοῦτοι φαίνονται πιστεύοντες ὅτι εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς τὴν εὐδαίμονα ἀρχαίαν ἐποχὴν, ὅτε ἡ κατὰ πολυαριθμῶν δούλων ἐπέταρπε τοῖς ἐλευθεροῖς πολίταις νὰ σταυρῶσι τὰς χεῖρας ἐργαζόμενοι διὰ μόνου τοῦ ἔγκεφαλοῦ. Εἰδοποιούμενοι περὶ τοῦ ἐπιεικισμένου κινδύνου οἱ κύριοι οὗτοι ἀπαντῶσι μετ' ὀνόματος τὴν ἑλληνικὴν γῆν ὡς μὴ παρέχουσαν ἀφ' ἑαυτῆς χρυσοῦς

νὰ διαβάσω καὶ, ἂν δὲν ἔρχῃ ἄλλο τίποτε, ἀς ἦραι καὶ Βαλλῆκ». Σ. Μ.

1. Κατ' ἀκριβῆ στατιστικὴν λογίον φίλου τῆς «Ἐστίας» ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι ὑπὲρ τοὺς χιλίους ζῶντες στιχοπλόκοι, καὶ ἐπὶ ὅλον πέταρτον αἰῶνος ὑπεβάλλοντο κατ' ἔτος εἰς τὸν βουτυναῖον διαγωνισμόν τριάκοντα κατὰ μέσον ἄρον ἐποποιεῖ, δράματα ἢ λυρικά συλλαγὰί. Σ. Μ.

2. Περὶ τῆς ἐριστικῆς διαθέσεως ἔχει πληροστατα δίκαιον ὁ συγγραφεὺς, πρώτην ὅμως φοράν ἀκούομεν περὶ τῆς κράσεως τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐξαιρετικῶς φιλασθένον. Σ. Μ.

στάσεις, ὅπως διέρχονται ἀπρόντιδας ἡμέρας ἐν ταῖς κεραιαῖς, πῆ ἀγορᾶ καὶ τοῖς κήποις τοῦ Ἀκαδημαίου. Πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἤκουοι ἀκαταπαύτως βομβοῦντα εἰς τὰ ὠτά μου τῶν χορῶν τῶν ἀριστοφανείων βατράχων.

καθὼς, ἐμὸν βόσκημα, καὶ γλώττης στρόφιγγος καὶ ἔννεσι καὶ μωκτρῆς ὀσφραντήριον.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ διοίκησις τοῦ βασιλείου εἶναι ὄντως ἐλασινῆ, ὡς αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες ὁμολογοῦσιν, ἰσχυρίζομενοι ὅτι διεκείνη τὸ ῥοκικῆ, ἥτοι ἀνίκανος καὶ διεσθαρμένη. Ὅσα περὶ τούτου ἤκουσα καὶ ἰδίους ὀμιήσιν εἶδον² ἐπιβεβαιούσι τὴν γνώμην ταύτην. Τὰ γραφεῖα εἰσι πλῆρη κλεπτῶν, καὶ τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν ἐν παντὶ κλάδῳ τῆς ὑπηρεσίας εἰκοσάκις πλείονες τῶν ἀναγκαίων. Οἱ ἀνὰ πᾶσαν ὑπουργικὴν κρίσιν μεταβαλλόμενοι νομάρχαι εἰσι κατὰ τὰ τρία τοῦλάχιστον τέταρτα ἀνίκανα καὶ ἀνῆθικα ὄντα. Πᾶς Ἕλλην μὴ ἔμπορος πιστεύει ὅτι τὸ κράτος ὀφείλει αὐτῷ δημοσίαν θέσιν, συντάξιν ἢ ἐπιμισθίαν. Ἀλλὰ τότε πρέπει ἐξ ἀπάντος νὰ μεταβληθῆ ὡς ἀκατάλληλον τὸ ὄνομα τῶν ἐλευθερίων δῆθεν ἐπαγγελιατῶν ἢ, ὡς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, ἐλευθέρων διατριβῶν.

Ἀφοῦ κατέδειξαμεν τὸ βάθος τοῦ νεοελληνικοῦ τούτου ἔλκουσ καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ κινδύνους, ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ εἰπώμεν ὅτι οὐδὲως συμπεριζόμεθα τὴν γνώμην τῶν θεωρούντων τοὺς σήμερον Ἀθηναίους ὡς ἄλλους Βυζαντινοὺς. «Ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις παρεχόμενη εἰς λαὸν πρὸ πολλοῦ στερηθέντα αὐτῆς», ἔγραψεν ὁ Λαμαρτίνος, «προξενεῖ ἐν ἀρχῇ αὐτῷ εἶδος τι θαύματος καὶ παραξάλης. Ὁ τοιοῦτος λαὸς ὁμοιάζει τὸν ἐκ ζοφερᾶς εἰρηκτῆς εἰς εὐχλίων τόπον ἀποτόμως μεταφερόμενον ἢ τὸν πρὸ πολλοῦ νῆστιν καὶ εἰς πλουσίαν τράπεζαν αἰφνης παρακαθήμενον. Ὁ μὲν τούτων θαμβοῦται ὑπὸ τῆς περιουσίας τοῦ φωτός καὶ μένει ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τυφλός, ὁ δὲ δύναται καὶ ν' ἀποθάνῃ» ἐκ τῆς ἀδρηχίας· ἀλλ' οὐδὲως ἔπεται ἐκ τούτων ὅτι τὸ φῶς καὶ ἡ τροφή εἶναι καθ' ἑαυτὰ ἐπιβλαβῆ, ἀλλὰ μόνον ὅτι ἡ αἰφνιδία μεταβολὴ διατίθεται ἀποβαίνει ἐπικίνδυνος. Τοιαύτη τις εἶναι καὶ ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ πλήθους, παραχρῆμα ἐν ἀρχῇ πληθῶσαν τινὰ ἱκανότητων καὶ ἀπαιτήσεων, αἰτινες διαταράσσουσιν ἐπὶ τινὰ χρόνον τὴν πολιτικὴν ἰσορροπίαν, μέχρις οὗ δημιουργήσωσιν αὐταὶ ἑαυταῖς στάδιον ἐ-

1. Τὰ ἀνωτέρω δὲν λέγει ὁ χορὸς τῶν ἀριστοφανείων βατράχων, ἀλλ' ὁ Εὐριπίδης. Σ. Μ.

2. Οὕτως σπανία πρέπει νὰ ὑποτεθῆ ἡ ὄψιν δέκτρια τοῦ συγγραφέως, πάντε μόνως ἡμέρας διατριψάντος ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν ταῦτοις δυναμένου νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῶν ὅσα εἶδεν ἰδίους ὀμιήσιν. Σ. Μ.

κεργεῖας¹. Καὶ ἀρμόζουσι μὲν τὰ ἀνωτέρω πῆ Ἑλλάδι, ἥτις θυῶς πλὴν τούτου ἐπλάσθη ἐνέτει 1830 πέραν παντὸς μέτρου στενωγῶρος διὰ τὴν ἑλληνικὴν δραστηριότητα. Ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀδυνατῶν νὰ μένη ἀκίνητος, ἀφ' ἑτέρου δὲ κωλυόμενος νὰ προχωρήσῃ ὁ Ἕλλην στρέφεται περὶ ἑαυτὸν ὡς σκίουρος ἐντὸς κλωβίου, πάσχων ἐκ πληθώρας δραστηριότητος δυναμένης νὰ ἐξωθήσῃ αὐτὸν εἰς πυρετώδη κινήματα, ἐπικίνδυνα καθ' ἑαυτὰ καὶ διέθρια πρὸ πάντων εἰς τὴν οικονομικὴν ἰσορροπίαν τῆς χώρας.

Κατὰ τοιαύτης νόσου δύο ἐνδείκνυνται ἀφ' ἑαυτῶν φάρμακα. Τὸ πρῶτον ἐξαρτάται ἐκ μόνως τῆς Εὐρώπης, ἥτις ἐφαρμάζουσα τὴν βερολίνοιον συνθήκην καὶ παραχωροῦσα εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν Ἠπειρὸν μετὰ τῶν Ἰωαννίνων καὶ τὴν Θεσσαλίαν μετὰ τῆς Λαρίσης, θέλει παρᾶσχει ὑγιᾶ τροφὴν εἰς τὴν δραστηριότητα αὐτῶν, ἐπὶ ἧμισυν τοῦλάχιστον αἰῶνα, τὸν ἀπαιτούμενον ὅπως ὀργανώσωσι τὰς νέας αὐτῶν κτήσεις, χαρᾶξωσιν ὁδοὺς, στρώσωσι σιδηροδρόμους καὶ καλλιερῶσιν τοὺς ἀγρούς, πὰ διάση καὶ πὰ μεταλλεῖα. Τὸ δεύτερον φάρμακον δύναται νὰ ποτίσῃ τοὺς Ἕλληνας μόνον κυβερνήτης σπιθαρά καὶ πράγματι ἀξία τοῦ ὀνόματος δημοκρατικῆς, καταργοῦσα τὸ ἀμισθον τῆς ἀνωτέρας καὶ μέσης ἐκπαίδευσως, περιορίζουσα εἰς τὸ ἡμισὺ τῶν ὑπαρχουσῶν τὰς δημοσίας θέσεις καὶ καθιστῶσα αὐτὰς ἀπροσίτους εἰς τὸν πυχόντα² διακλῶντα τὰς μόνας καὶ ζευγυνοῦσας εἰς τὸ ἄροτρον τοὺς ἐν αὐταῖς πάγνυμένους εὐρώστους κηφήνας, ὧν ὁ ἰδρῶς δύναται νὰ μεταβάλλῃ ἐν βραχεῖ χρόνῳ τὴν ὄψιν τῶν ἑλληνικῶν ἀγρῶν. Τὰ τρία ταῦτα νομοθετήματα νομιζομεν ὑπεραρκούντα ὅπως ἀποσοβῆθῃ ἐς αἰὶ ὁ κίνδυνος τοῦ ἐκβυζαντισμοῦ τῆς Ἑλλάδος³.

ΑΝΕΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυστήριον ἑκτοροῦ Μαλὸ βραβεύθη παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Π. Ραγκαβῆ].

«Ὁ πρῶτός μου φίλος.

Ἡ μήτηρ τοῦ Ἀρθούρου ἦτον Ἀγγλίς καὶ ἑνόμαζεντο κυρία Μίλλιγαν, ἦτον δὲ χήρη, καὶ ἄλλο παιδίον δὲν εἶχε, δηλαδὴ δὲν εἶχεν ἄλλο παιδίον ζῶν, διότι εἶχε καὶ ἄλλον γίον πρωτότο-

1. Πρῶτος ὅμως ὄρος τῆς τοιαύτης δημιουργίας σταδίου εἶναι τὸ ν' ἀπελπισθῶσιν οἱ ἀπαιτηταὶ θέσεων ὅτι θέλει φροντίσει ἀντ' αὐτῶν περὶ τούτου ἡ πολιτεία. Σ. Μ.

2. Νομιζομεν ὅτι προσφέρομεν ἐκδούλευσιν εἰς τὸν συγγραφεῖα διακόπτοντες τὴν μετάφρασιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ, εἰς τὴν μόνην αὐτῆς σελίδα καθ' ἣς οὐδὲν ἔχομεν ν' ἀντιείπωμεν. Σ. Μ.

κόν, ὅστις ὅμως εἶχε γίνεσθαι ἀφαντος κατὰ τρῶπον μυστηριώδη.

Ὅταν ἦτον ἐξ μηνῶν τὸ παιδίον ἐκεῖνο εἶχε χαθῆ ἢ κλαπῆ, καὶ ποτὲ δὲν κατωρθώθη νὰ εὐρεθῶσι τὰ ἴχνη του. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι, ὅτε τοῦτο συνέβη, ἡ κυρία Μίλλιγαν δὲν ἐδυνήθη νὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὰς ἀναγκαίας ἐρεῖνας, διότι ὁ σύζυγός της ἀπέθνησκε καὶ ἡ ἰδία ἦτον πολὺ ἀσθενής, μὴ ἔχουσα τὴν συναίσθησιν τῶν συμβαινόντων περὶ τῆς. Διὰ τοῦτο τὰς ἐρεῖνας διεκθύθεν ὁ ἀνδράδελφός της, κ. Ἰάκωβος Μίλλιγαν. Ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ αὕτη δὲν ἦτον ἀρίστη, διότι ὁ κ. Ἰάκωβος Μίλλιγαν εἶχε συμφέρον ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς τὸ τῆς νύμφης του. Ἄν τῷ ὄντι ὁ ἀδελφὸς ἀπέθνησκεν ἀπαιεῖς αὐτὸς ἐκληρονόμοι. Ὅπως δὴ ποτε αἱ ἐρεῖναι αὐτοῦ δὲν ἐπέτυχον, καὶ πανταχοῦ, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς τὸ Βέλγιον, εἰς τὴν Γερμανίαν, ἀδύνατον ὑπῆρξε ν' ἀνευρεθῆ τί ἀπέγινε τὸ παιδίον.

Ἐν τούτοις ὁ κ. Ἰάκωβος Μίλλιγαν δὲν ἐκληρονόμησε τὸν ἀδελφόν του, διότι ἐπὶ τῆς μὴνας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της ἡ κυρία Μίλλιγαν ἀπέκτησε τέκνον, τὸν μικρὸν Ἀρθούρου. Ἀλλὰ τὸ καχεκτικὸν καὶ ἀσθενικὸν τοῦτο παιδίον δὲν ἐδύνατο νὰ ζήσῃ, ἔλεγον οἱ ἱατροὶ. Πιθανὸν ἦτον ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ κ. Ἰάκωβος Μίλλιγαν ἐκληρονόμοι τὸν τίτλον καὶ τὴν περιουσίαν τοῦ πρωτοτόκου ἀδελφοῦ του, διότι οἱ κληρονομικαὶ νόμοι διαφέρουσι κατὰ τόπους, καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπιτρέπουσιν εἰς τινὰς περιστάσεις θεῖος νὰ κληρονομήῃ τῆς μητρὸς ἀποκλειομένης. Τὰς ἐλπίδας τῆς κ. Ἰακώβου Μίλλιγαν ἀνέβαλε λοιπὸν ἡ γέννησις τοῦ Ἀρθούρου, ἀλλὰ δὲν τὰς κατέστρεψε. Νὰ περιμένῃ μόνον εἶχε ὅσο

Καὶ περιέμενε. Ἄλλο αἱ προρρήσεις τῶν ἱατρῶν δὲν ἐπληθεύσαν. Ὁ Ἀρθούρου ἐμένειν ἀσθενικός, ἀλλὰ δὲν ἀπέθνηκεν, ὡς εἶχε ν' ἀποφασισθῆ. Ἡ ἐπιμέλεια τῆς μητρὸς τὸν τὸν ἀπέθνηκεν εἰς τὴν ζῴην. Τὸ τοιοῦτο ἔθε θαύμα, χάρις τῇ Θεῷ, συνεχῶς ἐκ παναλαμβάνεται, καὶ νὰ κληθῆναι τοιαύτην.

Ἐκατοστάκις ἐνομίσθη ὅτι κατέλεσται, καὶ ἑκατοντάκις ἐσώθη. Ἀλληλοδιαδόχως, ἐνίοτε καὶ συγχρόνως, εἶχε πάσας τὰς ἀσθενείας ὅσαι δύνανται νὰ ἐπιπέσωσιν εἰς παιδία. Ἐπὶ τῆς ἐπ' ἐσχάτων τῶ εἶχεν ἐπέλθει φοβερὰ ἀσθένεια, καλυμμένα ἰσχυαλγία, καὶ ἔχουσα τὴν ἐδραν πῆς εἰς τὸν γόμφον. Πρὸς θεραπείαν αὐτῆς οἱ ἱατροὶ εἶχαν διατάξαι θεϊοῦχα ὕδατα, καὶ διὰ τοῦτο ἡ κυρία Μίλλιγαν εἶχεν ἔλθει εἰς τὰ Πυρηναῖα. Ἀφ' οὗ ὅμως τὰ λουτρά ματαίως ἐδοκιμάσθησαν, ἄλλην θεραπείαν διέταξαν οἱ ἱατροὶ, νὰ μένη ὁ ἀσθενὴς ἡπλωμένος, χωρὶς νὰ δύναται νὰ πατήσῃ τὰς πόδας εἰς τὴν γῆν. Τότε ἡ κυρία Μίλλιγαν διέταξεν εἰς Βορδῶ

νοί— Διατί μοι προσεμίθετε; λυπηθήκατε δὲν μὴν θάνετε τὰ μαθήματά σας; ἢ ἔστι τι ἄλλο ἃ ἔστιν ἡμῶν.

— Μητέρα, δὲν ἤμπορῶ. Σὰς βεβαίως ἴδι— δὲν ἤμπορῶ.

— Καὶ ὁ Ἄρθουρ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. — Ἄλλ' ἢ κορίττι Μίλλιγαν, δὲν ἐπέδωκεν εἰς τὰ δάκρυά σου; εἰ καὶ ἐφαίνετο συγκινησμένη, βεβαίως μάλιστα λυπημένη ἵδως τὸ ἔλεγε.

— Ἡβελὸν, ἐξηκολούθησε, νὰ σὰς ἀφήσω νὰ παίζητε ἀήμερον πρὸ πρῶτῃ μερῇ τοῦ Ἐβρῆ καὶ πῶν κυνάρων του; ἄλλα δὲν θὰ παίζητε πρὶν μάλιστα τὸν μῦθον ἀπαιστώως.

— Ταῦτα δὲ εἰπὼσα, ἔδωκε τὸ βιβλίον εἰς τὸν Ἄρθουρ, καὶ ἐπεριπάτησε τινὰ βήματα, ὡς ἂν ἤθελε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ πλοίου, ἀφήρσα τὸν Ἄρθουρ ἐπὶ τῆς σκάφης του.

— Ἐκείνος δ' ἔκλαιε, καὶ ἐκ τῆς θέσεώς μόνου ἤκουον τοὺς δακρυκαμένους ὀλοφρυμμούς του.

— Πῶς ἤμπόραί ἢ καὶ Μίλλιγαν νὰ ἦναι πόσον αὐστηρὰ πρὸς τὸ ἀσθενὲς τοῦτο ὄν, ἐν βραχυ χρόνῳ ἐφαίνετο ὅτι τόσο περιπαθῶς τὸ ἀφάπα; Ἄν δὲν ἐδύνατο νὰ μάθῃ τὸ μάθημά του, δὲν ἦτον σφάλμα του, ἦτον βεβαίως σφάλμα τῆς ἀσθενείας του.

— Καὶ ἀνεχώρει χωρὶς νὰ τῷ εἰπῇ οὐδὲ μίαν λέξιν προσομιῶν ὅτι τοῦτο ἔλεγε.

— Ἄλλὰ δὲν ἀνεχώρησεν ἄνευ τῆς νειδέλλης εἰς τὸ πλοῖον, ἐπανῆλθε πρὸς τὸν βίβλιον.

— Θέλετε νὰ δοκιμάσωμεν νὰ τὸ συμμελεσθῶμεν; εἶπε.

— Ναι, καὶ, μητέρα. Νὰ τὸ συμμελεσθῶμεν. Τότε καθίσασα πλοῖον πᾶν, ἔλαθε πάλιν τὸ βιβλίον, καὶ ἤρχισε ν' ἀναγινώσκῃ βραδέως τὸν μῦθον, ὅπως ἐπεγράφετο ὁ τίτλος, καὶ τὸ μικρὸν ἄρτιον. Κατόπι τῆς δὲ Ἄρθουρ ἐπανελαμβάνε τὰς λέξεις καὶ τὰς φράσεις.

— Ἀφ' οὗ δὲ κατὰ πρόπον τὸν πρόπον τρις ἀνεγνώσα τὸν μῦθον, ἔδωκε τὸ βιβλίον εἰς τὸν Ἄρθουρ, καὶ τῷ εἶπε νὰ μελετήσῃ πᾶρα καὶ μόνος του, εἶπειτα δ' εἰσῆλθεν εἰς τὰ κοῖτα τοῦ σκάφους.

— ἤρχισε δ' ἀμέσως ὁ Ἄρθουρ ν' ἀναγινώσκῃ τὸν μῦθόν του, καὶ ἐκ τῆς θέσεώς ὑπομείνατο τὸν ἐβλεπον κινουντα τὰ χεῖλη.

— Προφανὲς ἦτον ὅτι εἰργάζετο, ὅτι ἐπαιεῖτο. Ἄλλ' ἢ ἐπιμέλεια αὐτῆ πολὺ δὲν διήρκεσε. Μετ' ὀλίγον ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ τοῦ βιβλίου του, τὰ χεῖλη του ἐκινουντα βραδύτερον, καὶ μέχρι τέλους ἔπαυσαν ἐντελῶς κινουμένα.

— Δὲν ἀνεγίνωσκε πλέον, δὲν ἀπεστήθησε. Πλαγίωμενοι δ' ἔνθεν κάκεισε οἱ ὀφθαλμοὶ του, ἀπήντησαν τοὺς ἐμούς.

— Διὰ τῆς χειρὸς τῆς ἐνευσα, προτρέπων νὰ ἐπανεβῆ εἰς τὸ μάθημά του.

— καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ προσηλώθησαν πάλιν εἰς τὸ βιβλίον. — Μετ' ὀλίγον ὅμως πάλιν ἀπεσπάσθησαν ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἐστρέφοντο ἀπὸ τῆς μιᾶς ὄψεως πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ἄλλης. — Ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἐμὲ δὲν ἀπέβλεπεν, ἤγερθη καὶ ἐκύβησε πρὸς τὴν προσοχήν του, τῷ εἰδείξαι τὸ βιβλίον.

— Τότε τὸ ἐπανελάθεν, ὀλίγον ὡς ἐντρέπόμενος, ὅτι αὐστέρως ὅμως μετὰ δύο λεπτά πικρῶν, τὸ καλοῦμενον καλυμθῆναι, τὰ χεῖλη αὐτῶν πρὸ τῆς πρὸς τὴν πλοῖον ἀφῆκεν ὀπίσω του ὡς κενὴν ἀφῆκε.

— Ὁ Ἄρθουρ ὑψώσα τὴν κεφαλὴν ὅπως τὸ παρὰ κολλουθήσῃ.

— Ὅτε δ' ἐκινῶσε τὸν μῦθον, εἰσπρέψε πρὸς ἐμὲ τὸ βλέμμα.

— Δὲν ἤμπορῶ, μοι εἶπεν, ἔμωρε θέλω.

— Ὁ μῦθος αὐτὸς ὅμως, τῷ εἶπον, δὲν ἐννοεῖται δύσκολος.

— Ἦναι Πολὺ δύσκολος, εἶπε ἐναντίας.

— Μ' ἐφάνη εὐκολός. Ὅταν ἤκουον τὴν μητέρα σου νὰ τὸν λέγῃ, νομίζω ὅτι τὸν ἔμαθον.

— Τότε ἐμειδίασεν ὡς ἀμφιβάλλον.

— Θέλεις νὰ σοὶ τὸν εἰπῶ;

— Τί μάταιός ἔστιν ἀδύνατον.

— Ὅχι, διότι δὲν ἐίδας ἀδύνατον. Θέλεις νὰ δοκιμάσω; Ἄθε τὸ βιβλίον.

— Τότε ἔλαθε τὸ βιβλίον, καὶ ἐγὼ ἤρχισα νὰ λέγω τὸν μῦθον ἐν τῷ ἴδιῳ ἔργῳ τῆς τετρακτῆς μόνον εἶχε νὰ με ἀπορῶσῃ.

— Πῶς ἔστι τὸν ἤξεύρεις; ἀνεκράξαι.

— Ὅχι, πολὺ καλὰ. Τώρα ὅμως νομίζω ὅτι ἤμπορῶ νὰ τὸν εἰπῶ χωρὶς σφάλματος.

— Πῶς ἔκαμες νὰ τὸν μάθῃς;

— Ἄριστά, εἶπε, τὰ βλέπω καὶ ἐγὼ. — Τὰ ἄρτιον ἦσαν ἀσφαλῆ εἰς τὴν μάνδραν τῶν κύνων. Βλέπω λαυκὰ καὶ βλέπω μαύρα. Βλέπω ἄρτιον καὶ βλέπω πρόβατα. Βλέπω καὶ τὴν μάνδραν.

— Ἐχει τριγύρω ἀρχαῖν.

— Ποῖος σφουλάττει πάντοτε σχεδὸν τὰ πρόβατα;

— Καὶ ὅταν δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ σφουλάτσουν, διότι τὰ ἄρτιον εἶναι ἀσφαλῆ, αἱ κύνων τότε;

— Τίποτε δὲν ἔχουν νὰ κάμουν.

— Τότε λοιπὸν κοιμῶνται. Ἀέρομαι ἐπέμνωσ' ἀτὰ σκυλῖα ἐκείνησιν.

— Ναι, καὶ πολὺ ἐκόλον εἶναι.

— Δὲν εἶναι ἀληθῶς πολὺ εὐκόλον; Τώρα ἀεὶ ἰδομένον ἄλλο. Τίς ἄλλος, ἐκ τῶν σκυλίων, φυλάττει τὰ πρόβατα;

— Ὁ βοσκός.

— Ἄν τὰ ἄρτιον εἶναι ἀσφαλῆ, ὁ βοσκὸς ἔργασίαν δὲν ἔχει. Πῶς λοιπὸν περὶ τὸν καιρὸν τοῦ;

— Παίζει τὸν αὐλόν.

— Τὸν βλέπεις;

— Ναι.

— Ποῦ εἶναι;

— Εἰς τὴν σκιάν μεγάλης πετελαῆς.

— Εἶναι μόνος;

— Ὅχι, εἶναι μετ' ἄλλων ποιμένων γειτόνων του.

— Καὶ ἤρχισε νὰ μανθάνῃ καὶ τὸν ἐπίλοιπον μῦθον, ὡς εἶχε μάθει τὴν πρώτην φράσιν.

— Μετὰ ἐν τέταρτον περιῖπον τὸν ἤξευρον ἄριστά καὶ τὸν ἐπανελάμβανεν ἀλανθαστῶς ὅταν ἤλθον ἀπαρατηρήτως ὀπίσω ἡμῶν ἢ μητέρα του.

— Κατ' ἀρχὰς δὲ ἠσπαστήθη ἰδοῦσα ὅτι εἶθεθα ἐπὶ τὸ αὐτό, διότι ἐνόμισεν ὅτι συνέπαίζομεν.

— Ὁ Ἄρθουρ ὅμως δὲν τὴν ἀφῆκε νὰ εἰπῇ δύο λέξεις.

— Τὸν ἤξεύρω, ἀνεκράξεν. Αὐτὸς μοι τὸν ἔμαθεν.

— Ἡ καὶ Μίλλιγαν μ' ἐθεώρει ἐκτεπληγμένη, καὶ θὰ μοι ἀπέτεινε βεβαίως ἐρωτήσεις, ὅτε ὁ Ἄρθουρ, αὐθαρηγῶς καὶ χωρὶς νὰ ζητηθῇ, ἤρχισε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὸν μῦθον καὶ τὸ μικρὸν ἄρτιον. Καὶ εἶπεν ὅταν τὸν μῦθον ἀνευδισταγμῶς καὶ ἀπαιστώως μετ' ἤθεως περὶ ἄροδος καὶ θριαμβευτικῶς.

— Καθ' ὅσον δὲ τὸ διάστημα τοῦτο ἐγὼ ἐθεώρουν τὴν καὶ Μίλλιγαν, καὶ εἶδαν τὸ ὄρατον τῆς πρόσωπον περιλαμπόμενον ὑπὸ μειδιάματος.

— εἶπειτα δὲ μοι ἐφάνη ὅτι τὰ βλέφαρά της ὑψώθησαν. Ἐπειδὴ ὅμως τὴν στήθεσιν ἐκείνην ἐκλινεν ἐπὶ τὸν ὕψος τῆς καὶ τὸν περιέβαλε περιπαθῶς διὰ τῶν δύο τῆς βραχιόνων, δὲν ἤξεύρω ἂν ἔκλαιε.

— Αἱ λέξεις, ἔλεγε ὁ Ἄρθουρ, εἶναι ἀνόητος δὲν σημαίνουσι τίποτε, ἀλλὰ τὰ πράγματα τὰ βλέπομεν, καὶ ὁ Ἄρθουρ μοι εἰδείξε τὸν βοσκὸν καὶ τὸν αὐλόν του.

— Ὅταν, μανθάνων τὸν μῦθον, ἤγειρον τοὺς ὀφθαλμούς, δὲν ἐσυλλογιζόμενον, ὅτι με περιστοιχίζεν, ἀλλ' ἐβλεπον τὸν αὐλόν τοῦ βοσκῶ, καὶ ἤκουον ποῖον σκοπὸν ἐπαίξει.

— Θέλεις νὰ σοὶ ψάλλω τὸν σκοπὸν τοῦ βοσκῶ;

— Καὶ ἐψάλεν ἀγγλιστὶ ἄμα μελαγχολικόν.

— Τὴν φωνὴν ταύτην ἢ καὶ Μίλλιγαν ἔκλαιεν ἀληθῶς, καὶ ὅταν ἐμακρύνθη, εἶδαν τὰ δάκρυά της εἰς τὰς παρειὰς τοῦ παιδίου της.

— Τότε ἐπλησίασε πρὸς ἐμὲ, ἔλαβε τὴν χεῖρά μου, καὶ μοι τὴν ἐθλίψε μετὰ τόσῃ γλυκύτητος, ὡς ἤσθάνθη ἐμαυτὸν λίαν συγκινημένον.

— Εἰσὶν καλὰ παιδίον, μοι εἶπει.

— Τὸ μικρὸν τοῦτο ἐπέισθον δικηγόνην διὰ μακρῶν, ἵνα κἀτασπῶ καπαληπτήν τὴν μετὰ βολὴν ἥτις ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐπῆλθεν εἰς τὴν θέσιν μου. Τὴν προτεραιαν εἶχον εἰσαχθῆ εἰς τὸ πλοῖον ὡς ἐκθέτης ζώων περιέργων, ἵνα ἐγὼ καὶ οἱ κύνες καὶ ὁ πίθηξ μου διασκεδάσωμεν ἀσθενὲς παιδίον. Τὸ μάθημα δὲ τοῦτο μ' ἐχάρισεν ἀπὸ τῶν κυνῶν καὶ τοῦ πίθηκος, καὶ ἔθνη ἤδη σύντροφος, φίλος σχεδὸν.

τικαί· πολιτεία, κεντρίζομεναι υπό τῆς Γερμανίας, ἤσαντο σκεπτόμεναι περί διατήσεως τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου, ὅπως, διὰ τῆς ἰδρύσεως νέας, συντομωτέρας καὶ ἥττον δαπανηρᾶς αὐτοδρόμου μικρῆς γραμμῆς ἐνούσης τοῖς γερμανικοῖς, ἐλβετικοῖς καὶ ἰταλικοῖς σιδηροδρόμοις, καταπολεμηθῆ ἢ διὰ τῶν γαλλικῶν γραμμῶν ἐμπορικῆ συγκοινωνία πρὸς βορείου καὶ δυτικῆς Εὐρώπης πρὸς τὴν Ἀνατολήν, ἣτις τοσοῦτον εὐνοικῶς ἠνοήγατο διὰ τῆς ὑπονόμου τοῦ Mont-Cenis.

Μετὰ πολλὰς διασκέψεις καὶ συζητήσεις, μετὰ πολλοὺς διαταγμᾶς καὶ ἀμφισβολὰς, ἐξεδόθη τέλος τὸ ἔργον ἐν ἔτει 1869. Ἡ κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν μηχανικῶν Beckh καὶ Gerwig προῦπολογισθεῖσα δαπάνη ἀνέβαινε εἰς διακάσια ἑκατομμύρια φράγκων, ἀλλ' ἀπεδείχθη ταχέως ἀνεπαρκῆς εἰς πλήρη τοῦ ἔργου συντελέσειν· καὶ συνεποσώθη, κατὰ τὸς ὑπολογισμοὺς τοῦ μηχανικοῦ Hellweg, εἰς τοικασία περίπου ἑκατομμύρια. Τοῦ κολοσσαίου τούτου ποσοῦ τὰ μὲν δύο τρίτα σχεδὸν κατέβαλον κατ' ἀναλογίαν τὰ ἐνδιαφερόμενα κράτη, ἦτοι ἡ Γερμανία, ἡ Ἑλβετία καὶ ἡ Ἰταλία, τὸ δὲ ὑπόλοιπον συνελέχθη διὰ μετοχῶν.

Ἡ διάτρησις κατεκυρώθη διὰ μειοδοσίας εἰς τὸν διάσημον Γάλλον ἐργολάβον Favre, ὅστις δὲν κτύχησε νὰ ἴδῃ τὸ ἔργον του περαιωμένον, — ἀποθανὼν πρό ὀλίγων μηνῶν, — ἀντὶ 3,800 φράγκ. κατὰ μέτρον, ὑπολογισθέντος τοῦ ὄρου μήκους τῆς σύριγγος εἰς 14,920 μέτρα.

Ἀρχίσε δὲ συγχρόνως τὸ ἔργον ἀπὸ βαρῶν καὶ μεσημβρίας πρὸν Αὐγούστου τοῦ 1872, διευθυνομένον ἐκ τῆς ἰταλικῆς μὲν Ἑλβετίας ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ Bossi, ἐκ τῆς γερμανικῆς δὲ ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ Stockalper, καὶ συντελέσθη ἐντὸς ἑξ. μηνῶν καὶ ὀλίγων προχωροῦν, κατὰ μέσον ὄρου, ἐπὶ τὰ ἐτῶν καὶ πέντε περίπου μέτρα, σὴν ἡμέραν.

Μικρὰ τις παραβολὴ τῆς σύριγγος τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου πρὸς τὴν τοῦ Mont-Cenis, καταδεικνύει πόσας ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν συντελέσει προόδους ἡ μηχανικὴ, καὶ παρέχει ὡς ἀναμφήριστον πλέον πόρισμα, ὅτι ἡ διάτρησις ὑπονόμων ἀρκεῖ πρὸς λοιποὺς πᾶσι ἀνημόσιμικαῖς ἔργα, ἀπὸ καὶ οἰκονομικῶς καὶ ταχέως δύναται νὰ ἐκτελεσθῶσιν.

Ἡ σύριγγς τοῦ Mont-Cenis ἔχει μήκος 12,000 μέτρων καὶ ἀπῆλθε δεκατριῶν ἐτῶν ἐργασίαν εἰς διάτρησιν αὐτῆς, ἢ δὲ τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου, τὰς αὐτὰς ἀκριβῶς καὶ ἐκείνη ἐχούσα διαστάσεις, κατὰ πλάτος καὶ ὕψος, ὅχει, ὡς προεπιμένον, μήκος 14,920 μέτρων, καὶ διετρήθη ἐν διαστήματι ἐπὶ τῶν καὶ πέντε μηνῶν καίτοι δὲ μακροτέρα, ἀπῆλθεν εἰς διάτρησιν αὐτῆς δαπάνη ὀλιγωτέραν κατὰ 30 περίπου τοὺς ἑκατόν. Καὶ κατ' ἐκείνην μὲν τὴν σύριγγα ἢ παραλλαγὴ τῶν ἀξόνων πρὸν ἀπὸ δυσμῶν συγ-

χρόνως καὶ ἀνατολῶν ἀνοιγομένων ὑπογίων στοῶν ὑπῆρξε 40 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου κατὰ τὴν σύμπτωσιν αὐτῶν, καὶ 60 περίπου ἑκατοστῶν ἡ διαφορά τοῦ ἐδάφους τῶν — κατὰ ταύτην δὲ 20 μόλις ἑκατοστῶν ἦτο ἡ πλαγία τῶν ἀξόνων παραλλαγὴ, καὶ 10 μόνον ἡ ἐκκέντρισις τοῦ ἐδάφους διαφορά. Ἐν τῇ ὑπογίῳ σύριγγι τῶν γαλλοῖ-ταλικῶν Ἄλπεων τὰ ἐντὸς αὐτῆς ἀπὸ τῶν ῥωγμῶν τοῦ ὄρου διηθούμενα ὕδατα ὑπελογισθησάν εἰς μίαν περίπου λίτραν κατὰ δευτερόλεπτον· ἐν δὲ τῇ ὑπογίῳ τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου, πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἁϊρόλου, ἐφθασαν εἰς 230 λίτρας κατὰ δευτερόλεπτον, ἦτοι εἰς ἄστακοσάδας εἰκοσιοκῶν χιλιάδας λίτρῶν καθ' ὥραν.

Ἡ σύριγγς, ὡς γνωστόν, ἠνοίχθη μεταξὺ τοῦ χωρίου Goeschenen πρὸς βορρᾶν, καὶ τοῦ Αἰρόλου πρὸς μεσημβρίαν, εἰς ὕψος 1109 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, πρὸς τὸ μέρος τῆς γερμανικῆς Ἑλβετίας καὶ 1145 μέτρων πρὸς τὴν Ἰταλίαν. Ἐφθασε δὲ τὸ μέγιστον τοῦ ὑπογίου ὁροῦ ὕψος, περὶ τὸ κέντρον πῆς σύριγγος, εἰς 1152 μέτρα.

Ἡ ὀλικὴ ποσότης τοῦ ἐξορυχθέντος καὶ μεταποτισθέντος βράχου συνεποσώθη εἰς ἑξακοσάδας χιλιάδας κυβικῶν μέτρων, ἐδαπανήθησαν δὲ πρὸς τοῦτο πεντακόσαι χιλιάδες χιλιογράμμων δυναμίτιδος, παρασκευαζομένης ἐν εἰδικῶς ἐργαστασίαις, ἀτινα εἶχον ἐπὶ τούτῳ ἰδρυθῆ παρὰ τὰς λίμνας τῆς Λυκέρνης καὶ τοῦ Λουχάνου, καὶ ὦν πολλὰ πολλάκις ἀνετινάχθησαν ὑπὸ ἐκρήξεων εἰς τὴν ἀέρα.

Τὰ μηχανικὰ μέσα δι' ὧν ἐξετελέσθη ἡ διάρρηξις τῆς καταπληκτικῆς ταύτης ὑπονόμου, ἦν ἐν διαστήματι ἡμισείας ὄλης ὥρας θέλει διατρέχει ἡ ἀτμάμαξα μετὰ δύο ἢ τρία ἐτῶν, εἶνε ὅμοια περίπου πρὸς τὰ ἐφαρμοσθέντα κατὰ τὴν διάτρησιν τοῦ Mont-Cenis.

Ἐδραυλικὸν κολοσσαίου κινήτηρος, ἐνεργοῦντες διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ἐπὶ τούτῳ χρησιμοποιηθέντων φευμάτων τοῦ ποταμοῦ, ἄσπερ ἐκείθεν μὲν τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου καλεῖται Reuss ἐκτεῦθεν δὲ Ticino, συνεπύκνωσιν τὸν ἀέρα ὑπὸ πίεσιν ὀκτὼ ἀτμοσφαιρῶν ἐντὸς μεγάλων ἀποδοχέων. Ὁ συμπεπιεσμένος αὗτος ἀήρ διωχεται ἐπὶ διὰ σιδηρῶν σωλῶνων εἰς ἑκατέρων πῶν δύο ὑπογίων στοῶν, ὅπου ἐχρησίμευεν ἐν πρώτοις μὲν εἰς κινήσιν τῶν διατροπικῶν μηχανῶν, εἶτα δὲ εἰς ἀναψῆσιν τοῦ ὑπὸ τῶν ἐργαστῶν ἀναπνεομένου ἀέρος. Τὰ διατροπικὰ δὲ αὐτὰ μηχανουργήματα, ἄσπερ τὸ κατ' ἀρχὰς ἦσαν ὅμοια τὰ ὑπὸ τοῦ Sommeiller ἐφευρεθέντα, ἐτελειοποιήθησαν δὲ βαθμικῶν κατὰ πᾶς βελτιώσεις τοῦ Ἀγγλοῦ Ingersoll καὶ τοῦ Γάλλου Lemonnier, ἐκίνουν ταῦτοχρόνως ἱκανὸν ἀ-

ριθμὸν λογγῶν ἢ τοῖς ἐμβόλων, ἀτινα ἐν διαστήματι δύο ὥρων ἠνοίγον ἐντὸς τοῦ καθέτου γρανιτικοῦ τοίχου 70 περίπου ὀπᾶς, ἐγούσης βάθος μὲν 80 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, διαμέτρον δὲ 4 ἢ 5 ἑκατοστῶν. Εἰς τὸν πυθμένα τῶν ὀπῶν ἐκείνων ἐτίθεντο φυσίγγια ἐκ δυναμίτιδος, ἀτινα ἀναπτόμενα προῦξένου ἐκρήξιν φοβεράν, θρυμματίζουσαν τὸν βράχον.

Τοιοῦτῳ τρόπῳ διετρήθη ὁ κολοσσαῖος ἐκείνος ὄγκος.

Καὶ τοί, ὡς προεπιμένον, ὁ εἰς τὰς ὑπογίους στοὰς τοῦ Αἰρόλου καὶ τοῦ Goeschenen εἰσαγόμενος συμπεπιεσμένος ἀήρ ἐχρησίμευε καὶ εἰς ἀερισμὸν τῆς σύριγγος, οὐχ ἥττον ἡ θερμοκρασία τῶν μακρῶν ἐκείνων ὑπονόμων ἐφθανε πολλάκις τοὺς 35 βαθμοῦς, ἢ δὲ ὑγρὰ καὶ πνιγρὰ θερμότης ἦτο τοιαύτη, ὥστε μόλις ἀντίχον εἰς αὐτὴν οἱ ἐργάται. Οὕτω δὲ ἐν τῶν 250 περίπου ἀνθρωπίνων θυμάτων, ἀτινα κατεσφύχθη τὸ κυκλώπειον ἐκεῖνο ἔργον, τὰ πλεῖστα ὑπῆρξαν θύματα τῆς θερμότητος καὶ τῆς ἀσφυξίας.

Ἀντὶ τῶν διακοσίων πενήκοντα τούτων πτωμάτων, ἀτινα ἐξήχθησαν ἐκ τῶν ὑπονόμων τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου, παρήγαγον αὐτὰ — σπμειωτέον — καὶ μίαν νεαρὰν ὑπαρξίν. Καθ' ἡ γράφουσι ἐργάτας εἰς τοὺς Καίρονες τοῦ Λονδίνου, ἢ σύζυγος ἐνὸς τῶν ἐργατῶν, πορευθεῖσα εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ συζύγου τῆς, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀποπερατώσεως τῆς σύριγγος, κατελήφθη αἰφνης ἐν μέσῳ τοῦ ὀλισθηροῦ ἐκείνου σκότους ὑπὸ τῶν ὀδίνων τοῦ τοκετοῦ, καὶ ἔτεκε — τῇ βοήθειᾳ τῶν περισταμένων ἐργατῶν, — ἄρρον βρέφος.

Ἐκ τῶν περιγραφῶν τῆς συντελεσθείσης σύριγγος, ἀτινες ἐδημοσιεύθησαν νεωστὶ διὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων, περιεργόταται πασῶν εἶνε ἀναντιρρόπως αἰ πρὸς τὸν Νέον Ἐλευθέρον Τόπον τῆς Βιέννης ἐπιστολαὶ τοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ K. Wyls, αὐτόπτου μάρτυρος τῆς διατρήσεως τοῦ τελευταίου γρανιτικοῦ τοίχου, ὅστις συνετρίθη ὑπὸ τῆς δυναμίτιδος τὴν δεκάτην ἐβδόμην Φεβρουαρίου.

Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας μεταφέρομεν κατωτέρω τὰς ἀξιολογωτέρας περιουσιᾶς τῶν ἐπιστολῶν τοῦ K. Wyls, τιὰς μὲν μεταφράζοντες, ἄλλας δὲ ἀπλῶς συνοψίζοντες.

«Χθὲς τὸ πρῶτον (14/26 Φεβρουαρίου), γράφει οὗτος ἐν τῇ πρώτῃ του ἐπιστολῇ, διέδραμον τὴν σύριγγα, καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην αἰσθάνομαι ἀπειρὸν εὐχαρίστησιν... ὅτι ἐξήλθον καὶ πάλιν αἰσίως τῆς ὑπονόμου. Ὅταν τις, ἀδιάβροχα φορῶν ὑποδήματα καὶ μάλλινον ἀναβεβλημένος χιτῶνα, εἰσέλθῃ εἰς τὴν σύριγγα ἐπὶ τῆς διὰ πεπιεσμένου ἀέρος ἐκλυομένης μηχαν-

νης, τὸ πρᾶγμα ἐν ἀρχῇ δὲν εἶνε πολὺ δυσάρεστον. Τὴν πρώτην ὥρην καὶ ἐντὸς αὐτῆς αἰσθάνεται τις βεβῶν φθόσῃ εἰς τὴν καλουμένην Κακὴν θέσιν, ὅπου, μὴ δυναμένης πλέον τῆς μηχανῆς νὰ προχωρήσῃ, ἐνεκα τῶν φρασάντων τῶν ὑπὸ νόμον ἰκριαμάτων, ἀναγκάζεται νὰ πορευθῆ πρὸς τὸν πηλοῦ καὶ τῶν ὑδάτων. Εἰς ἀπόστασιν 2600 μέτρων ἀπὸ τῆς εἰς σόδου μὲν εἰδείξεν ὁ ὁδογῆς μου τὰ μέρος, ἀπὸ τὴν 19 Ἰουλίου π. εἰ ἐξέπνευσε τὸν γενναίαν αὐτοῦ ψυχὴν ὁ μεγαλοφυῆς τοῦ ἔργου διευθυντής, ὁ ἀτογῆς Favre.

Μετ' ὀλίγον ἀναλαμβάνει ἡμᾶς δευτέρα μηχανὴ καὶ μᾶς φέροι εἰς τὴν χώραν τοῦ ἰδρώτος. Πάντες ἐκεῖ στάζουσι ἰδρώτα. Ἰδρώνουσι οἱ ἐργάται, οἱ ἡμίγυμνοι σφυρηλατοῦντες τοὺς τοίχους ἰδρώνει ὁ τῆς μηχανῆς ὁδογῆς, οὕτως βρέχει ὁ ἰδρῶς τὸ μέλαν περιώχιον ἀρπύου, ὅπερ φέροι εἰς τὸ στόμα ἰδρώνει ὁ πυροτέχνης, ἄσπερ φέρον ἐπ' ὤμων κιβώτιον πλήρες δυναμίτιδος, βιάδιζεν πρὸς τοὺς μυοὺς τῆς ὑπονόμου.

Ἡ μηχανὴ συρίζει ἀδιακόπως οἱ ἐργάται συρίζουσι ἐπίσης ἐνθεν καὶ ἐκεῖ, ψάλλουσι καὶ φωνάζουσι ὁ πνιγμὸς τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ ἡ δυσωδία καθίστανται ἐπὶ μάλλον ἀνυπόφοροι πάντα δὲ κύκλω φωτίζονται φανταστικῶς ὑπὸ τοῦ τρομώδους φέγγους τῶν λύχνων, ὧν καὶ ἡ μὴ ἑκάστος κρατεῖ ἀνά ἐνά. Τὸ ἀσταθὲς ἐκεῖνο φῶς ἐπιλάμπει ἀμυδρὸν καὶ τρέμον τὰ ὄχρα πρόσωπα, τὰ κατησβολωμένα σώματα, τὴν παρελάνουσαν μηχανὴν καὶ τὴν μακρὰν μελανὴν τῆς ἀεροδόχνης τοὺς πνευστιῶντας ἱπποὺς καὶ τὰ μαῦρα τῶν βράχιων τοιχώματα... Ὁ ἀνθρώπος ἐνταῦθα οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ δῖπους διατροπικὴ μηχανή. Ἡ δὲ ἐργασία δὲν εἶνε ἐφημερικὴ τις καὶ φθιτῆ θεότης, ἀλλὰ βουχώμενος, συρίζων, πνευστιῶν καὶ δυσώδης δαίμων!

Προσοχὴ! Ἐκρήξεως βροντῆ ἀκούεται ἀπὸ τῶν μηχανῶν τῆς σύριγγος, ἀντηχοῦσα ὡς μακρῶνς τηλεβόλου κρότος. Μετὰ μικρὸν δὲ παρέρχονται καὶ ἄλλοι πρὸς ἡμᾶς πυροτέχνη, φέροντες ἑκάστος ἀνά δέκα καὶ δώδεκα χιλιόγραμμα δυναμίτιδος ἐντὸς τοῦ κιβώτιου τῶν. Ἐν καὶ μόνον ἐνὸς ἐξ αὐτῶν ὀλισθημα, καὶ οὐδεὶς θὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ μᾶς θάψῃ, διότι οὐδὲ εἰς κἂν δάκτυλος κυβικὸς θὰ εὐρεθῆ ἐκ τῆς σαρκὸς ἡμῶν καὶ τῶν ὀστέων.

Μετ' ὀλίγον κατελίπομεν καὶ τὴν δευτέραν μηχανὴν, καὶ προῦχωρήσαμεν ἐφ' ἱκανὸν πεζοί. Ἡ ἥθικὴ ἡμῶν κατάστασις εἶνε οἰκτρά. Ἄλλ' εὐτυχῶς ἐφθάσαμεν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ὁ ὑπόγειος ἀεραγωγὸς ἐκπέμπει δροσερὸν συμπεπιεσμένον ἀέρα, καὶ ἀναψύχει κάπως τὰ περίε... Ἐργάται τινεὶ καθήνται κύκλω ἐπὶ ὑγρῶν καὶ μεστῶν ἀσβόλης σκιδῶν. Σιωπηλοὶ πάντες, στηρίζουσι τοὺς γυμνοὺς καὶ περιβύτους εἰς ἰδρώτος βραχιονῶς τῶν ἐπὶ τῶν γονάτων, κύ-

πρὸς τὴν γῆν. Ἐἰς ἐξ αὐτῶν κεῖται χαμαί, ὡς εἰ ἐν τῷ μικρῷ Μουσεῖοι τῆς Πομπηίας περίγυφτος ἀσπίς, ἡ ἀσπίς ἐνταῦθα δὲν ἔχει ἐτι εὐνοῦσθαι, καὶ οἱ ἐργάται κύπτουσιν ἐπὶ τῶν ἀποκομιζόντων τὰ γυθίατα ἀμαξίων, ἵνα μὴ προσκρούσῃ τὴν κεφαλὴν κατὰ τοῦ χαμηλοῦ θάλου. Ὁ καύσων ἐπιτείνεται, μόλις δὲ κατορθώσῃ, στήριζόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ὑπὸ ῥέτου τοῦ συνοδοῦ μου, νὰ προχωρήσω διὰ τοῦ βορβοῦρου καὶ τῶν ὑδάτων. Αἰφῶν ἀκούω κραυγῆν: «Προσοχή! ἔκρηξις!» Τρέχω πρὸς τὰ ὀπίσω ὅπως δύναμαι, ὁ συναδός μου γελᾷ, μετὰ μικρῶν ἢ δυνάμιτις ἐκρήγνυται, καὶ τὸ ὄρος σεισεται πρόρριζον.

... Μετὰ γύλια περίπου μέτρα φοβερός πᾶταγος ἀγγέλλει διατρητικὴν μηχανὴν ἐργαζομένην εἰς διαπλάτυνσιν τῆς ὑπονόμου. Βίβε παράδοξόν τι καὶ φασματώδες ἰκρίωμα ἐκ σιδήρου, ὡθεὺν διὰ φοβεράς ταχύτητος καὶ δυνάμεως ἐντὸς τοῦ βράχου μακρὴν σιδηροῦν ἐμβολὸν — τὸ τρύπανον. Τρέμει ἡ μηχανή, πρέμει τὸ τρύπανον, τρέμουσιν οἱ περὶ τὴν μηχανὴν ἀσχολούμενοι ἐργάται. Ἄς φάνασθῇ τις τὸν κρότον τοῦ μύλου, ἐγγὺς τοῦ μύλου λίθου ὡς παλασπασιάση αὐτὸν ἐπ' ἀπειρον, καὶ θά ἔχη ἀμυδρὰν τινα ἰδέαν τοῦ πατάγου, ὅστις συνταράσσει τὴν ὑπόγειον ἐκείνην σκοτίαν.

Τέλος εὐρισκόμεθα πρὸ τῆς ἀρχικῆς στοᾶς, ἣτις εἶνε ἡ πρώτη ἐντὸς τοῦ ὄρους ἀνοιγομένη ὀπή. Ἡ ὑπόνομος εἶνε στενὴ, ὡς ὑπόδρομος μεταλλείου, καὶ ἡ θερμοκρασία 34 τοῦλάχιστον βαθμῶν. Παρ' ὀλίγον λιποθυμῶ, μόλις δ' ἀναπνέω καὶ πάλιν, ὅτε φθάνομεν πρὸ τῶν διατρητικῶν μηχανῶν, αἰτίνας, τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, πλήττουσι τὴν σαιγῆν ἐκείνην ὡς μανιώδεις τὸν ὕστατον ἐκ γρανίτου τοῖχον, ὅστις χωρίζει ἐστὶ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ Ἀϊρόλου. Ἐδῶ εἶνε κάπως δρασερωτέρα ἡ θερμοκρασία, διότι ἀναψύχει αὐτὴν ὁ τὰς διατρητικὰς μηχανὰς κινῶν συμπυκνωμένος ἀήρ· ἀλλ' ὁ πᾶταγος ἐκκωφαίνει.

Ἀφοῦ ἤκουσα σαφῶς τὸν κρότον τῶν ὀπισθεν τοῦ βράχου, πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἀϊρόλου, ἐργαζομένων μηχανῶν, ἀπεχώρησα. Οὐδέποτε δ' ἐπὶ ζωῆς μου ἐχαιρέτησα μετὰ πλείονος εὐγνωμοσύνης τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἢ μετὰ τὰς ἐπὶ τῆς ἐκείνης ὥρας, ὡς διήγαγον ὑπὸ τὴν παραταρᾶν ἀρύγγρας.

Ἐν νεωτέρᾳ αὐτοῦ ἐπιστολῇ περιγράφει, ὡς ἐξήκει αὐτόπτης ἀναποκριτῆς τὴν κατάπτωσιν τοῦ τελευταίου περαχίου βράχου, ὅπερ διεχώριζεν ἐπὶ τὰς δύο στοᾶς.

«Ἀμὰ τῆ ἡμέρᾳ παρελάθει ἡμᾶς ἡ μηχανή, κεκοσμημένη δι' ἐλβετικῶν σημειῶν· ἡ δὲ ἀ-

μαξοσπιγία, παρεσκευασμένη ἐπιτῆδες δὲ τὴν πρῶτην τῆς ἀρύγγρας διάβασιν, καὶ συγχειμένη ἐκ νέων, χαμηλῶν φορητῶν, ἐπληρώθη ὑπὸ τῶν ἐργατῶν, τῶν μελῶν τῆς διευθύνσεως τῶν παρ' αὐτῇ ἐργαζομένων μηχανικῶν, ἐφόρον γεωλόγων κλ., 50 περίπου τὸν ἀριθμὸν.

Περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν εἴχαμεν προχωρήσει 6300 μέτρα. Μετ' ὀλίγον εἰσερχόμεθα εἰς τὴν στενὴν ὑπόνομον, ἣτις δὲν ἔλαθεν ἐτι εὐνοῦσθαι τὰς διαστάσεις τῆς σύριγγος· φωναὶ ἀντηχοῦσι κύκλω ἡμῶν: «Σκύφατε!» καὶ περὶ τὴν δεκάτην ὥραν, 7450 μέτρα διανύσαντες, εὐρισκόμεθα εἰς τοὺς μυχοὺς τῆς στοᾶς, ἐνώπιον τῆς μεγάλης διατρητικῆς μηχανῆς. Τὸ θέαμα εἶνε ἀληθῶς καταχθόνιον! Πάντες καταβαίνουσι τῶν ἀμαξίων, καὶ συνωθοῦνται πρὸ τοῦ ὑπολειπομένου ἐτι ὀρθίου γρανιτικοῦ τοῖχου. Θεωρῶ καὶ ἐγὼ διὰ τῆς ἡμικυκλικῆς ὀπῆς, ἣν ἤνοιξεν ἤδη δοκιμασιῶν τρύπανον διὰ τοῦ βράχου, καὶ βλέπω ὀπισθεν αὐτοῦ τεμάχια ἀνθρωπίνων μορφῶν. Πάντας κατέχει ἐξαις ἀλλόκοτος, ἡ δὲ μηχανὴ ἄρχεται τῆς πᾶταγῶδους τῆς ἐργασίας. Αἱ ἐντὸς τοῦ βράχου ἠνεωγμένοι ὀπαὶ πρέπει νὰ βαθυνοῦσιν ἀκόμη. Κραυγαὶ κύκλω εἰς γλώσσας παντοίας, καὶ θόρυβος καὶ ψόφος καὶ πᾶταγος, καὶ θερμότης ἀνωτέρα τῶν 32 βαθμῶν! Ἡ μηχανὴ συγκλονεῖται ὅλη καὶ τρέμει ἐκ τῶν κτύπων, οὗς καταφέρει κατὰ τοῦ γρανίτου, τὸ ἀληθές δ' ἐκεῖνο ἐργαστήριον τοῦ Σατανα φωτίζουσι λύχνοι κρημαμένοι ἀπὸ ράβδων σιδηρῶν, ἐμπεπηγμένον εἰς τὰς ἀνοικτὰς ἤδη ὀπᾶς. Αἰφῶν ἐμβολὸν σιδηροῦν προκύπτει διὰ τῆς δοκιμαστικῆς ὀπῆς, φέρον ἐπιστολὴν ἐξ Ἰταλίας, Κραυγὴ ἀγαλλιᾶσεως μεγάλη ἀναδίδεται ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου, ἡ διατρητικὴ μηχανὴ σταματᾷ, — διότι ἐπέρανεν ἤδη τὸ ἔργον τῆς, — καὶ ἄρχεται ἡ γάμωσις τῶν ὀπῶν, ἐνῶ τινες τῶν παρισταμένων συνδιαλέγονται διὰ τοῦ δοκιμαστηρίου τρήματος πρὸς τοὺς ἐκείθεν τοῦ βράχου ἰσταμένους. Ὁπισθοχωροῦμεν 3000 μέτρα, καὶ ἀναμένομεν ἐναγώνιοι. Τέλος βροντᾷ τρέχομεν ὅλοι... ὁ τοῖχος κεῖται χαμαί εἰς ὀρύγματα. Ἐν μέτρον ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, χάνει ἐνώπιον ἡμῶν ὀπῆ μεγάλη, ἐνὲς περίπου μέτρον ἔχουσα διάμετρον, καὶ διὰ τοῦ χάσματος ἐκείνου ἐρροῦσι πρῶτον οἱ ἐκ τοῦ Ἀϊρόλου καὶ περιπύσσονται ἐν ἀλαλαγμῷ τοὺς ἡμετέρους. Ζῆθος ψυχρὸς καὶ οἶνος κινεῖνται εἰς τοὺς παρισταμένους, ὁ δὲ ἐπιθεωρητῆς Kaufmann ἐκφωτίζει ὡραῖον λόγον πλήρη βαθείας συγκινήσεως. «Ἡ χαρὰ εἶνε ἀπερίγραπτος».

Οὕτως ἐπεράθη τὸ γιγάντειον ἔργον, ὅπερ μέλλει νὰ συνδέσῃ διὰ τῆς συντομοπάτης ἑδοῦ τὴν βορείον καὶ βορειοδυτικὴν Εὐρώπην μετὰ τῆς Ἀνατολῆς.

Ἐν Γαλλίᾳ ἀναλογίζονται ἤδη μετὰ δικαίω

φθόνῳ, ὅτι ἡ νέα ὁδὸς θέλει ταχέως ἐκπυῶσιν τὸν διὰ τοῦ Mont-Cenis ἰταλογαλλικὸν ἰσθμὸν, καὶ ἤρχισαν σκεπτόμενοι, ἂν δὲν πρέπει νὰ ἐπιχειρηθῇ καὶ ἄλλου μεγάλου ἄλπειου ὄρους — τοῦ Simplon — ἡ διάτρησις, ὅπως ἀνοιχθῇ αὐτῷ εἰς τὸ εὐρωπαϊκὸν ἐμπόριον καὶ ἄλλη, εὐκολωτέρα μὲν καὶ εὐθνοτέρα, ὡς ὑπολογίζουσι, κοινωνίας ὁδός, συμφορωτέρα δὲ πάντως εἰς τὴν Γαλλίαν.

Οὐδὲν θαυμαστόν, ἂν καὶ τὸ νέον αὐτὸ κυκλώσιον ἔργον συντελεσθῇ ἐντὸς τοῦ αἵματος.

Ἐν τῷ ἐπιλόγιον Ὁ ἰδιωτικὸς βίος τοῦ κόμητος Μόλτικε (Hrs. Graf Moltke's Privatleben) ἐξεδόθη ἰσοχῶς ἐν Γερμανίᾳ μικρὸν φυλλάδιον περιέχον ἐπισημαστικὰ πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν τοῦ ἐνδόξου στρατηγῆ. Ἐκ τοῦ φυλλάδιου αὐτοῦ παραλαμβάνομεν τὸ ἐκείνου τεμάχιον ἐν ᾧ περιέχονται ἀξιομνηστικὰ λεπτομέρειαι περὶ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου τοῦ στρατάρχου καὶ τῶν ἀνηθῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν.

Ἐν τῷ ἐπιλόγιον Ὁ ἰδιωτικὸς βίος τοῦ κόμητος Μόλτικε (Hrs. Graf Moltke's Privatleben) ἐξεδόθη ἰσοχῶς ἐν Γερμανίᾳ μικρὸν φυλλάδιον περιέχον ἐπισημαστικὰ πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν τοῦ ἐνδόξου στρατηγῆ. Ἐκ τοῦ φυλλάδιου αὐτοῦ παραλαμβάνομεν τὸ ἐκείνου τεμάχιον ἐν ᾧ περιέχονται ἀξιομνηστικὰ λεπτομέρειαι περὶ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου τοῦ στρατάρχου καὶ τῶν ἀνηθῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν.

Ἐν τῷ ἐπιλόγιον Ὁ ἰδιωτικὸς βίος τοῦ κόμητος Μόλτικε (Hrs. Graf Moltke's Privatleben) ἐξεδόθη ἰσοχῶς ἐν Γερμανίᾳ μικρὸν φυλλάδιον περιέχον ἐπισημαστικὰ πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν τοῦ ἐνδόξου στρατηγῆ. Ἐκ τοῦ φυλλάδιου αὐτοῦ παραλαμβάνομεν τὸ ἐκείνου τεμάχιον ἐν ᾧ περιέχονται ἀξιομνηστικὰ λεπτομέρειαι περὶ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου τοῦ στρατάρχου καὶ τῶν ἀνηθῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν.

Ἐν τῷ ἐπιλόγιον Ὁ ἰδιωτικὸς βίος τοῦ κόμητος Μόλτικε (Hrs. Graf Moltke's Privatleben) ἐξεδόθη ἰσοχῶς ἐν Γερμανίᾳ μικρὸν φυλλάδιον περιέχον ἐπισημαστικὰ πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν τοῦ ἐνδόξου στρατηγῆ. Ἐκ τοῦ φυλλάδιου αὐτοῦ παραλαμβάνομεν τὸ ἐκείνου τεμάχιον ἐν ᾧ περιέχονται ἀξιομνηστικὰ λεπτομέρειαι περὶ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου τοῦ στρατάρχου καὶ τῶν ἀνηθῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν.

γεῖμα, μεθ' ἀτελείων ἐπὶ τὴν γραφικὴν αὐτοῦ ἐργασίαν, ἣτις συνήθως διαρκεῖ μέχρι τῆς δευτέρης μετὰ μεσημβριανὴν τὴν δευτέραν ἀκριβῶς ὄραν ἀρχοῦνται αὐτὸ ἐλθεῖν τῶν τμηματάρχων τοῦ μεγάλου γενικοῦ ἐπιτελείου, αἰτίνας ἀπαίτουσι διάφορον ἐκάστοτε χρόνον. Περὶ τῆς δευτέρης μετὰ μεσημβριανὴν τὴν δευτέραν ἀκριβῶς ὄραν ἀρχοῦνται αὐτὸ ἐλθεῖν τῶν τμηματάρχων τοῦ μεγάλου γενικοῦ ἐπιτελείου, αἰτίνας ἀπαίτουσι διάφορον ἐκάστοτε χρόνον. Περὶ τῆς δευτέρης μετὰ μεσημβριανὴν τὴν δευτέραν ἀκριβῶς ὄραν ἀρχοῦνται αὐτὸ ἐλθεῖν τῶν τμηματάρχων τοῦ μεγάλου γενικοῦ ἐπιτελείου, αἰτίνας ἀπαίτουσι διάφορον ἐκάστοτε χρόνον. Περὶ τῆς δευτέρης μετὰ μεσημβριανὴν τὴν δευτέραν ἀκριβῶς ὄραν ἀρχοῦνται αὐτὸ ἐλθεῖν τῶν τμηματάρχων τοῦ μεγάλου γενικοῦ ἐπιτελείου, αἰτίνας ἀπαίτουσι διάφορον ἐκάστοτε χρόνον.

Τὸ θέρος ὁ κόμητος Μόλτικε ἀπέρχεται ἐκ Βερολίνου εἰς τὴν ἐξοχικὴν αὐτοῦ ἐπαυλὴν Kreisau ἐν Σιλεσίᾳ. Ἐἰς τὴν ἐξοχὴν αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἐστημένον δύο ἀθληταὶ, οὗ μακρὰν δ' ἐντεῦθεν φαίνονται ἐπὶ μεγάλων λιθίνων ὑπόδαθρων δύο γαλλικὰ τηλεβόλα, ὄψον τοῦ αυτοκράτορος πρὸς τὸν ἐνδοξὸν αὐτοῦ ἀρχηγὸν τοῦ ἐπιτελείου. Ἐν τῷ ἐκτεταμένῳ κήπῳ τῆς ἐπαύλειος ὁ στρατάρχης ἀρέσκειται νὰ παραμῆνῃ εἰς ἀπόκεντρον τινὰ γωνίαν, ἐνθα καθήμενος ἐπὶ θρανίου σκιαζομένου ὑπὸ τοῦ πυκνοῦ φυλλώματος μεγαλοπρεποῦς δρυός, ἀπολαύει τῆς θέας τῶν ἀντικρῶ εἰς μακρὰν ἀπόστασιν ἀνυψομένων γραφικῶν ὄρεων Eulengebirge. Ἐνταῦθα δὲ ὑπάρχει καὶ ὁ τάφος τῆς συζύγου τοῦ στρατάρχου κομητῆς Μόλτικε.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΡΟΧΗΣ

Ἡμεῖς οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν, οἵτινες οὐχὶ σπανίως ἐπὶ μῆνας περιμένομεν ν' ἀνοίξωσιν οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἵνα δροσίωσιν τὴν ἀείποτε διψῶσαν γῆν τῆς Ἀττικῆς, μετὰ πολλοῦ βεβαίως τοῦ ἐνδιαφέροντος θά μάθωμεν ὅτι ὁ στρατηγὸς Δανιὴλ Ράγγλερ ἐκ Βιργινίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐφεῦρε τὸν τρόπον τοῦ νὰ παραγῇ κατὰ βούλησιν βροχὴν, ὁ δὲ τρόπος εἶνε ὁ ἑξῆς.

Ἀπολύεται εἰς τὸν ἀέρα σφαῖρωμα πλῆρες πυρσοκρῶτων, ἀφοῦ δὲ φθάσῃ τὸ σφαῖρωμα εἰς

τὴν χώραν τῶν νεφελῶν, πέμπεται πρὸς αὐτὸ διὰ μέσου τοῦ κρατοῦντος αὐτὸ πρὸς τὴν γῆν μεταλλικοῦ σώματος ἡλεκτρικὸς σπινθήρ, δι' οὗ τὰ πυρσώματα ἐκρήγνυνται. Οὕτω δὲ δονουμένων τῶν ἀνωτέρων στρωμάτων κατορθοῦται ὥστε νὰ συμπυκνῶνται εἰς ἀποτελέσειν νεφελῶν, αἵτινες ἔπειτα ἀναλύονται εἰς βροχὴν, αἱ δαίχλαι αἱ κυμαινόμεναι ὑπεράνω τῶν ὑπὸ τῆς ζηρσίας κατακτανόμενων τόπων.

Ὁ πρόπος φαίνεται ἀπλούστατος. Φυσικῶ τῷ λόγῳ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν ἂν ἦνε καὶ πραγματοποιήσιμος, ἀλλ' ὁ στρατηγὸς Ρώγγλερς ἔχει τόσων πεποιθήσειν εἰς τὴν ἐφεύροσίν του, ὥστε ἐξήγησε καὶ πτυχίον ἵνα ἀσφαλίσῃ εἰς ἑαυτὸν τὰ μέλλοντα κέρδη. Ἡ ἐπὶ τῆς γεωργίας μάλιστα ἐπιτροπεία τῆς Βιργινιακῆς γενοσίας ἔλαβεν ὑπὸ σπουδαίαν ἐπιψίν τὴν ἐφεύροσιν τοῦ στρατηγοῦ καὶ παρήγγειλεν αὐτῷ νὰ τῇ ὑποβάλλῃ λεπτομερῆ ἔκθεσιν. Περιττὸν εἶνε νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ στρατηγὸς ἐξήγησε βοήθειαν χρηματικὴν παρὰ τοῦ δημοσίου ἵνα δυναθῇ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἀπαιτούμενας προκαταρκτικὰς δοκιμασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

εὐθέμιμος ὑπὸ κράτησιν.

Ἀμερικανὸς τις ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος ἔθεσεν ἐσχάτως ὑπὸ κράτησιν τὸν κ. Αἴες πρόεδρον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν:

Ἐντὸς τοῦ ἐν Οὐάσιγκτῶνι τῆς Ἀμερικῆς Καπιτωλίου ὑπάρχουσι δύο διάφοροι σειραὶ καθισμάτων, ὧν τὰ μὲν εἶνε προσδιορισμένα διὰ τοὺς κυρίους, τὰ δὲ διὰ τὰς κυρίας. Ὁ πρόεδρος ἐκάθισεν εἰς ἐν τῶν διὰ τὰς κυρίας καθισμάτων, τότε ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος πλησιάσας τὸν εἶπε ν' ἀποχωρήσῃ ἐκεῖθεν· ἐπειδὴ δὲ ἡ αὐτοῦ ἔξοχότης δὲν ὑπήκουσε ταχέως καὶ εὐκόλως, ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος ἔθεσεν αὐτὸν ὑπὸ κράτησιν, ὡς διαπειθῆ καὶ ἀνυπότακτον. Εἶδε καὶ ὁδὸν ἀπαγόμενον εἰς τὴν φυλακὴν τὸν κ. Αἴες ἄλλος ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος, ὅστις ἐγνώριζε τὸν πρόεδρον, καὶ πλησιάσας ἐπληροφόρησε τὸν ἀπάγοντα ὑπάλληλον περὶ τοῦ τίς ἦτο ὁ ἀπαγόμενος.

Οὗτος τὰ ἔχασε τότε, καὶ καταχυμμένος ἐπροσπάθησε νὰ δικαιολογηθῇ πρὸς τὸν κ. Αἴες, ἀλλ' οὗτος εἰς ἀπάντησιν τῷ εἶπεν ἀπλῶς— Παλὺ καλὰ, φίλε μου, ἀλλὰ σεῖς δὲν ἐκάμετε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἐκτελέσετε τὰς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ, ὅπως ἦτο τὸ χρέος σας.

Γνωμαὶ καὶ σκέψεις ἡθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιοῦ.]

443.

Καὶ τὰ σπυρότατα τοῦ ἀνθρώπου, πάθη ἐνί-

στε ἀναπαύονται, ἢ ματαιότης θυμῶς οὐδέποτε παύει συνπαράσσομα αὐτῶν. — *Ποίημα σου εἰς τὸν ἄνθρωπον νῦν 444.*

Ἡ γεραντικὴ μηχανὴ ὑπερβαίνει τὴν νεανικὴν. — *Ποίημα σου 445.*

Καὶ ὑπὲρ τὴν κακοήθειαν ἡ ἀνανδρία πρὸς τὴν ἀρετὴν ἀντίκειται.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Τὸ λογικὸν εἶνε πρῆξις ναυτικῆ, ἥτις δεικνύει τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ τις. . . ἀλλὰ καὶ δὲν ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ ν' ἀκολουθήσῃ τις ἄλλον.

Τὰ πάθη ἀντικαθιστῶσιν εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν τὴν θέλησιν, ὅταν αὐτὴ ἐλλείπῃ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Κατὰ τοὺς περὶ τὴν ὑγιεινὴν καταγινομένου το ὧν εἶνε τροφὴ θρεπτικωτάτη καὶ λίαν πλαστικὴ, ἀφ' οὗ ἐπαρκεῖ εἰς τὴν θρέψιν τοῦ νεοσσοῦ τοῦ κεκλεισμένου ἐν τῷ κελύφει αὐτοῦ. Οὐδεμίαν δὲ παρέχει δυσκολίαν εἰς τὴν πέψιν, ὅπότεν παρασκευάζεται προσηκόντως, τουτέστι πρέπει νὰ ἐψηθῆται ὀλίγον, ὥστε νὰ μὴ πήγνυται τὸ λεύκιμα γινόμενον δυσδιάλυτον ἐν τῷ γαστρικῷ χυμῷ. Οὕτω δὲ παρασκευαζόμενον εἶνε εὐπεπτότερον καὶ τοῦ κρέατος. Ἀναλόγως δὲ τῆς παρασκευῆς τῶν ὧων ποικίλλει καὶ τὸ εὐπεπτον αὐτῶν. Εὐπεπτότερα εἶνε τὰ ὧρὰ ὡκί, ἔπειτα τὰ παρακτὰ μετὰ ζαχαρέως καὶ ψυχροῦ ὕδατος, τὰ παρακτὰ μετὰ ζαχαρέως καὶ ἐγγύματος καφέ ἢ γάλακτος ἢ τείου, τὰ βρασπὰ ὡκί τὰ ὅποια ἄνωγς τρία μὲν λιπτὰ τῆς ὥρας πρέπει νὰ μένωσιν ἐν τῷ βράζοντι ὕδατι, τὰ ἐψημένα ἐντὸς πινακίου καὶ ἡ ὀμείεττα (σφογγάτου). Δύσπεπτα δὲ εἶνε τὰ πικτὰ ἐν γένει καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐψημένα μετὰ λιπαρῶν οὐσιῶν.

Ἀλλὰ πλὴν τούτου πρέπει πρὸ πάντων τὸ ὧν νὰ εἶνε ἐγκαιρον· διότι τὸ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν γεννηθὲν ἤρχισεν ἤδη νὰ ἀποσυντίθεται, καὶ τοῦτου ἕνεκα εἶνε δύσπεπτον καὶ ἐπιφέρει δυσάρεστον καὶ καυστικὰς ἐρυγὰς, διὰ τοῦτο καὶ οἱ παλαιότεροι ἔλεγαν ὅτι τὸ ὧν τῆς ἡμέρας εἶνε χρυσοῦν, τὸ δύο ἡμερῶν εἶνε ἀργυροῦν, τὸ δὲ πλεόν τῶν δύο ἡμερῶν εἶνε σιδηροῦν.

Τὰ ὡκί τῆς ὀρνίθος εἶνε τὰ μάλιστα πάντων περιζήτητα καὶ τοὶ ὀλίγον διαφέρουσι κατὰ τὴν σύνθεσιν τῶν ὧων τῆς Ἰνδικῆς ὀρνίθος, τῆς γανός, τῆς νήσσης κλπ. Περὶ τούτου ἡ ἰατρικὴ σχολὴ τοῦ Σαλέρνου παρέχει τὸν στιχηρὸν τοῦτον ἀφορισμὸν:

Ταύτῃ, πρέπει νὰ ἱεθερεῖ, διὰ νὰ εἶν' καλὰ, Ἡρεῖται νὰ εἶνε ἐγκαιρα, λευκὰ καὶ μακροῦλά. Τὰ δὲ αὐτὰ τῆς ὀρνίθος εἶνε καὶ νοστιμώτερα διὸ καὶ προτιμώτερα.